

(Izšla ob 4 zjutraj.)

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova 6

Račun pri pošt. čerkov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 31. marca.

Po vroči 38urni borbi, v kateri je opozicija nastopala z najostrejšimi sredstvi parlamentarne obstrukcije, je bil danes zjutraj po polnoči sprejet v Narodni skupščini proračun za budžetno leto 1924/25. Dve uri pred sprejetjem proračuna je omagana opozicija kapitulirala, odložila bojno orožje ter zapustila bojišče, da se je izognila neopredmetnemu formalnemu porazu, končnemu odglasovanju proračuna. Zmaga koalicijske vladne večine je popolna. To je uspeh discipline in vztrajnosti, pa tudi preizkušnja sposobnosti in vešče rutine v parlamentarnem boju.

Borba zadnjih dveh dni je bila borba dveh ekstremov. Na eni strani koalicijski blok vlade, ki je šel v ogenj, zavedajoč se težke odgovornosti napram državi in narodu, z največjim članom, da da zemlji to, kar je njena največja potreba, na drugi strani opozicijski blok, katerega večina je bilo v zadnjih petih letih delo za državo in ljudstvo deveta briga, ki je šel v boj, da prepreči proračun ter pabne državo in narod v najmušnejšo situacijo. Destrutivna tendenca obstrukcije je bila tem bolj očita, ker ta ni bila namerjena proti vsebini proračuna, marveč je bila uprizorjena le kot maščevalna akcija za izgubljeno bitko pri rešitvi vladne krize. Upravičeno je danes socialistični poslanec izrekel začudljivo besedo o taktični opoziciji, ki razdeli nima nič skupnega.

Opozicija je morala — ne glede na to, ali ji je zasledovala — bitko izgubiti, predvsem zato, ker je od prvega začetka delala taktične pogreške, ki so bile radi neenotnosti in nehomogenosti kompascientov sicer razumljive, vendar pa zanjo usodne.

Gosp. Davidović in njegova grupa so opetovano poudarjali, da je proračun tako velika državna potreba, da ga opozicija ne more sabotirati, marveč njega sprejeti celo pospešiti. Bržčas od gosp. Radića je naenkrat prišla Dunaja nova maršruta: Vlada treba reči še pred sprejetjem budžeta. V ta namen je prišlo začetkom preteklega dneva 15 radićevskih poslancev v Narodno skupščino. Država je bila vržena v težko krizo, v kateri je bila vsa ura dragocena, da se reši pogibelj.

Radić in dr. Korošec sta računala, da se bo federalističnemu bloku posrečilo par dni pred 31. marcem, ko mora biti državni proračun sprejet, z izsiljevanjem doseči vladno opozicijskega bloka ter z njo prvo etapo za realizacijo »hrvatske republike« in klerikalne avtonomije. Davidovićevi demokrati so šli za federalisti čez drn in strn, četudi bi mogli pri hladnem preudarku še v naprej videti, da je mogoče gosp. Radiću, ki od ustanovitve države semel drugega delal kot opravljal veleizlajalske posle nad Jugoslavijo, le s posrečeno revolucijo doseči, da bi svojo vladno kar čez noč premestil iz Londona ali Dunaja v Beograd.

Po neuspehu, ki so ga opozicijski poslanci doživeli pri rešitvi vladne krize, so svojim prejšnjim pogreškom dodali še novo s tem, da so začeli s hrupno obstrukcijo, katere namen je bil, iz maščevalne zlobe uničiti to, po čemur je vsa država hrepelena, po rednem gospodarstvu na podlagi rednega proračuna.

Obstrukcija je zlomljena, proračun naravnost pobesnelemu divjanju federalistov sprejet. Vse nade g. Radića in Korošca so splavale po vodi. Najtežje od vseh je nekakor prizadeta SLS in zato ni čudno, če je njeno divjanje najbolj hrupno. Dr. Korošec pa ima sedaj dovolj časa, da razmisli o zavzočnosti svoje politike. Sinoči pomoči je silil poduk, ki mu so zveneli še dolgo časa po ušesih.

Ako se federalisti še pravočasno ne pametujejo, je pričakovati razpust parlamenta in razpis novih volitev, ki se ne bodo delale, kakor sta si to želela na zasnovala g. Radić in Korošec. Nove volitve se ne bodo vršile v znamenju preganjanja državnih elementov in tudi garancije so podane, da ne bo več odločal pri njih teror brezvestnih hulaščev.

PREZIDENT MASARYK POTUJE NA SICILIJO.

Praga, 31. marca. r. Listi javljajo, da odpotuje predsednik Masaryk 20. aprila na Sicilijo na počitek.

SILNA NESREČA VSLED PORUŠENEGA MOSTA.

Pariz, 31. marca. i. Iz Madrida poročajo, da je močno narasli Guadalquivir podri most med Seviljo in Alcabrom. Mnogo oseb je bilo usmrčenih. Dosedaj so potegnili iz vode 30 mrtvih in 50 težko ranjenih. Natančno število žrtv še ni ugotovljeno. Med prebivalstvom vladala velika pobitost. Rešila dela sena.

Bližamo se razpustu parlamenta

VAŽNE AVDIJENCE PRI KRALJU. — NOVI OFENZIVNI NACRTI OPOZICIJE. — POLITIČNA NAPETOST TRAJA.

Beograd, 31. marca. rp. Po burnih dogodkih zadnjih dveh dni je zavlada dana na zunaj politična tišina. Čutili pa je, da napetost ni še popustila in poročena opozicija kuje nove taktične načrte. Skupščina je za par dni odgojena, in med tem se naj v verifikacijskem odboru pripravi predlog za verifikacijo radićevskih mandatov. V smislu poslovnika mora verifikacijski odbor, ki je v soboto pričel z razpravo, najkasneje v sedmih dneh, t. j. do prihodnje sobote končati delo, nakar ima skupščina tekem 24 ur razpraviti nesporne mandate, sporne pa v teku petih dni. Vlada stoji na stališču, da je treba verifikacijo izvesti in so vse tozadevne nasprotne trditve opozicije brez podlage. Proti nekaterim radićevskim mandatom obstoje tehtne pritožbe in verjetno je, da se bo glede teh večina odločila za anketo. Taka anketa sme trajati največ dva meseca in bi torej končala odločitev o vseh Radićevih mandatih padla okrog 10. ali 12. junija.

Mnogo se komentira sinočnja avdienca Ljube Davidovića, ponočni govor ministrskega predsednika Pašića in današnji ponovni sprejem Pašića ter Ljube Jovanovića pri kralju. V krogih koalicije se smatra sigurno, da je koalicijska vlada v posesti pooblastila, da razpusti parlament, ako se pokaže njega dela nezmožnost. Kot vidno potrdilo tega naziranja se smatra poleg Pašićevega govora tudi dejstvo, da je bilo v zadnjem trenutku v finančjski zakon sprejeto pooblastilo glede povišanja invalidnin, akoravno je invalidski zakon prvi, ki bi imel priti pred narodno skupščino.

Opozicija vztraja pri svojem naziranju, da mora končno dobiti volilni mandat in člani federalističnega bloka se hvalijo, da bo Radić že premagal kralja. Radićevski poslanci pripovedujejo, da se opozicija pripravlja na novo ofenzivo in da bo skušala popraviti včerajšnji poraz. Iz njihovih krogov se tudi šir, da bo sedanjí opozicijski blok skupaj z radićevci postavil enotne kandidature, ako pride do volitev in da bodo Davidovičevi demokrati kandidirali v Pribečevicem, Lukinčevem in Wilderjevem okrožju, ostala okrožja pa prepustili radićevcem, v Sloveniji pa da bodo pustili klerikalcem slobodne roke. To so fantastične osnove, katerim se da primerjati le še bolj fantastično pričakovanje, da bi mogli izvršiti volitev v Jugoslaviji biti izročena vladi, katera bi bila v glavnem le poslovalnica g. Radića.

Danes popoldne so se vršili ponovni sestanki med šefi opozicijskih grup in zvečer se je vršila konferenca, na katero so povabili tudi predsednika zemljorad-

niškega kluba Lazića. Na tej konferenci so bile sklenjene nadaljne taktične posebnosti, o katerih šefi opozicije čuvajo strogo tajnost ter napovedujejo za jutri komunikacije, ki bo javnosti sporočil nove odločitve opozicije.

Tudi posamezni klubi so imeli danes seje, ki so pa bile predvsem informativnega značaja. V političnih krogih se raznaša govorica, da pripravlja poslanec Nastas Petrovič z nekaterimi ožimi sodelavci (govori se o petih ali šestih poslancih) eksodus iz radikalnega kluba. Službeno se te govorice zavračajo. Ravno tako se govori o osnovanju osebnih makedonske stranke, kateri naj bi pristopili poslanci vseh grup. Pripoveduje se tudi o konfliktu, ki je nastal med bivšim ministrom Peričem ter dr. Laza Markovičem, ki se je hvalil, da je Periča iztisnil iz kabineta. Dr. Perič je poslal predsedniku radikalnega kluba pismo, v katerem zahteva razčiščenje te afere pred klubom.

Popoldne sta bila poslanka Sušnik in Hrasnica pri predsedniku skupščine Jovanoviču ter sta ga, kakor se trdi, pozvala naj odstopi, češ, da se je svojčas zavezal, da bo pospešil verifikacijo radićevskih mandatov, pa te obveze ni držal. Opozicijski krogi širijo vest, da bo Jovanović demisijsiral, tudi ta vest se demantira. G. Jovanović in koalirane stranke stoje na stališču, da je treba verifikacijo izvesti.

V krogih demokratskega kluba se jača struja, ki smatra, da je taktika zaveznitva s federalističnim blokom za vsako ceno opasna in nesrečna.

Beograd, 31. marca. p. Danes popoldne se je vršila seja verifikacijskega odbora, na kateri so se razpravljala formalna vprašanja. Razprava je bila prekinjena vsled plenarne seje.

RADIĆEVCI IN VERIFIKACIJA.

Beograd, 31. marca. r. Prvi podpredsednik HRSS dr. Maček je izjavil novinarjem, da se vrnejo radićevci, ako vidijo, da se ne verificirajo njihovi mandati, k svoji stari politiki z večjim izkustvom in odločnostjo, ker potem bo videl ves svet, da je njihovo sodelovanje v skupščini onemogočeno. »Mi ne bomo dali iz sebe delati bedaka« je zaključil dr. Maček svojo izjavo v njemu bolj domači kajkavščini. Za enkrat ostanejo radićevci v Beogradu, posebno že zato, ker jim nihče ni rekel, da se njihovi mandati ne bodo verificirali. Vlada je šla edino za tem, da najprej osigura državi proračun, kar je za narod veliko bolj važno kot verifikacija mandata onih poslancev, ki so stalno prezirali parlament.

Kratka odgoditev parlamenta

ODOBRITEV MEDNARODNIH POGODB. — SEJA NARODNE SKUPŠČINE BREZ OPOZICIJE.

Beograd, 31. marca. p. Opozicijski blok se današnje skupščinske seje ni udeležil. Seja se je pričela ob 4. popoldne. Zbornica je najprej razpravljala o konvenciji med našo kraljevino in Avstrijo glede lastnine poslopj poslaništva bivše avstro-ogrske monarhije v Srbiji in Črni gori. Po kratkih pojasnilih ministra za zunanje stvari dr. Ninčiča je skupščina brez debate odobrila konvencijo s 126 glasovi in 21 proti.

Kot druga točka dnevnega reda se je pretresalo poročilo odbora o konvencijah sklenjenih med našo kraljevino in Bolgarsko o sodni pomoči, o izročitvi krivcev, o pravni pomoči pri zločinah, o brezplačni zdravniški pomoči, o negovanju siromašnih bolnikov ter o dveh zaključnih protokolih podpisanih v Sofiji 26. novembra 1923. glede rešitve nekaterih vprašanj, ki so v zvezi z neučlasko mirovno pogodbo. Minister dr. Ninčič je obrazložil konvencije in zahteval, da se z njimi zopet vzpostavljajo prekinitveni pravni odnosi med obema državama. Socialist Divac je kritiziral nekatere točke konvencij ter priporočal sporazum z bolgarsko vlado, da bi se mogli tako zvani makedonski emigranti čimprej vrniti v našo državo. Ostro je posl. Divac udaril po taktiki opozicijskega blok, češ, da on ni taktičen opozicijonar, temveč načelni. Skupščina je ratificirala konvencije z Bolgarsko s 124 proti 1 glasu.

Potem se je vršila razprava o zakonskem predlogu trgovinske in plovibne pogodbe med našo državo in Japonsko. Minister za trgovino in industrijo doktor Krizman je poudarjal, da ima pogodba z Japonsko za nas sicer bolj politični kakor gospodarski pomen, je pa koristna in potrebna, ker pomeni korak dalje za reguliranje naših trgovinskih odnosov z inozemstvom. Skupščina je tudi to pogodbo brez debate odobrila ter je prešla na razpravo mednarodne poštne konven-

cije. Minister za pošto in brzojav Vukičević je navedel zgodovino razvoja poštne prometa v naši državi ter prosil, da se zakonski predlog sprejme. Pri glasovanju so bile konvencije sprejete v načelu s 122 glasovi proti 1 glasu, o posameznostih pa s 109 glasovi. Ker je bil s tem dnevi red izrpan, je bila seja zaključena ob 19.35. Predsednik je predlagal, da se prihodnja seja skliče tedaj, ko dobi predsedništvo od posameznih odborov material za delo, nakar je skupščina pristala in se odgodila za kratek čas. Sestane se zopet, čim bo predloženo poročilo verifikacijskega odbora.

Sport in politika v zagrebškem obč. svetu

Zagreb, 31. marca. r. Danes popoldne se je vršila seja zagrebškega mestnega zastopstva, na kateri je došlo med ostalim tudi do vprašanja igrališča »SK Concordia«. Ta klub je 1914. dobil od mesta Zagreba zemljišče za igrališče za dobo 10 let, zgraditi tam tribune in zahteva sedaj, da se podaljša zakup za nadaljnjih 15 let. Medtem pa je bil izključen iz Concordije njen bivši predsednik blokaš doktor Ivan Reberski, ki je pred sejo mestnega zastopstva zbral podpise proti podaljšanju zakupa. Na inicijativu dr. Reberskega je bilo nameravano, da se zemljišče odstopi Concordiji le v zajednici s Hrvatskim Sokolom. Na današnji seji je govoril mestni zastopnik demokrat doktor Ivan Juriša proti taki rešitvi in je predlagal, naj se zadeva odstavi z dnevnega reda. Sportni klub Concordia je potrošil deset milijonov kron za zgraditev igrališča, sedaj pa naj bi bil prostor na razpolago Frankovcem in Hrvatskem Sokolu! Galerija je živahno ploskala demokrateku mu govorniku, ki je res dosegel, da je bila stvar odstavljena z dnevnega reda.

Važne nove določbe finančnega zakona

POMEMBNI SOCIJALNOPOLITIČNI IN GOSPODARSKI USPEHI DEMOKRATSKE STRANKE.

Beograd, 31. marca. p. V smislu pogovora, ki jih je stavila Pribečevičeva grupa, bi imelo biti v finančjski zakon sprejetih nekaj, socialno in gospodarsko zlasti za prečanske kraje in osobito za Slovenijo važnih določb. Ker so proračuni skoraj vseh ministrstev bili že odglasovani, se žal ni dalo doseči obsežnejših rešitev. Brezobzirna obstrukcija zlasti klerikalcev je povrh povzročila, da se je moral finančni zakon brez nameravane in od demokratov zahtevane revizije spraviti pod streho. Navzlic temu so doseženi važni uspehi.

Predvsem je po predlogu JDS uspešno ministru saobračaja, da je doblil v finančnem zakonu pooblastilo za prevedbo južnih železničarjev, ki omogoča, da se to pereče vprašanje uredi ter se blvi južni železničarji v vsem in tudi glede predumov izenačijo s svojimi ostalimi tovariši.

Kuluk je odpravljen ter se bo v bodoče uporabilo prislino delo za popravilo cest in potov le v onih krajih države, kjer je to sredstvo že od prej v veljavi. V ostalem pa bo prepuščeno to vprašanje silepom oblastnih samouprav, odn. skupščin. Za Slovenijo in tudi za vse ostale prečanske kraje je kuluk s tem definitivno odstavljen z dnevnega reda.

Vočigled obstrukcionistični taktiki opozicijskega bloka je postala nesigurna tudi usoda invalidskega zakona. Po zahtevi demokratov je bilo zato v finančni zakon sprejeto pooblastilo, ki omogoča vladi, da potom uredbe izvrši primerno povišanje invalidskih prejemkov.

Sprejeto je tudi skromno povišanje osebnih dohodnine prostega eksistenčnega minimuma na 5000 Din.

Važna za vse hišne posestnike je re-

dukcija 30 odst. linearnega povišanja prireza na hišno najemniški davek. Ta 30 odst. prirez se bo v bodoče pobiral le od čistega državnega davka, ne pa tudi od onega, ki ga je prej pobirala dežela in ki je bil po prevratu »inkameriran«. S tem je prekomerno obdanje hišnih posestnikov v Sloveniji nekoliko olajšano, kar je važno tudi za najemnike.

Za vse gospodarske sloje pomembno je pooblastilo ministru pravde, da more z uredbo povišati dosedanjno mnogo prenizko granico vrednosti spornega predmeta, ki je merodajna za sodniško kompetenco. S tem bo velik del pravnih pomaknjen iz pristojnosti zbornih (okrožnih deželnih) sodišč pred okrajna sodišča. Minister pravde bo najbrž razširil določbe, ki veljajo že za Vojvodino, tudi za Slovenijo.

Končno je v finančni zakon sprejeto pooblastilo za ministra trgovine in industrije, da sme potom uredbe spremeniti določbe starega avstrijskega zakona glede organizacije trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani ter predpisati nov zbornični volilni red. Tako bo mogoče urediti eno najbolj perečih vprašanj naše gospodarske, odn. stanovske organizacije po želji najširših gospodarskih krogov.

Na zahtevo JDS je vlada tudi pristala, da se podvrže zakon o takšah temeljiti reviziji, ki se izvrši s sodelovanjem strokovnjakov iz vseh pokrajev.

Kar se tiče uradniškega vprašanja je finančni minister po dogovoru nove koalicije obvezan, da izpolni v najkrajšem času vse one obljube, ki jih je dal zadnji deputaciji centralnega odbora uradniškega Saveza.

Pred prelomom v rusko-rumun. pogajanjih

RUSIJA VZTRAJA NA PLEBISCITU V BESARABIJI IN GROZI Z RAZBITJEM DUNAJSKE KONFERENCE. — RUMUNI BESARABSKEGA VPRAŠANJA SPLOH NOČEJO NAČETI.

Dunaj, 31. marca. s. Na zadnji seji rumunsko - ruske konference je podala ruska delegacija izjavo, v kateri zanikuje pravico Rumunije do Besarabije in zahteva zakonito organizirano glasovanje prebivalstva v Besarabiji o njegovi državni pripadnosti. V protizjavi rumunske delegacije se še enkrat poudarja stališče Rumunije, da Besarabsko vprašanje ne more tvoriti pogoja za nadaljna pogajanja, ker dokazuje že navzočnost ruske delegacije na Dunaju, da je ruska vlada pripravljena priznati mejo ob Dnestru in ne spornost Besarabskega vprašanja. Z

ruske strani se privatno izjavlja, da je računati s prelomom konference, ako bi Rumunija ne pristala na ljudsko glasovanje v Besarabiji.

Dunaj, 31. marca. i. Voda rumunske delegacije dr. Langaresanu je poslal časopisno izjavo, v kateri naglašja, da je pro sil šefa ruske delegacije Krestinskega za zaupen razgovor ob pričetku konference, kar pa je slednji odklonil. Vsled tega rumunska vlada, ki jo vodijo prijateljske intencije, ne more prevzeti odgovornosti, če sedanja pogajanja ne bodo privedla do cilja. Ne bo krivda Rumunije, če so bo dunajska konferenca razbila.

Program nove Poincarejeve vlade

EKSPOZE MINISTRskega, PREDSEDNIKA V PARLAMENTU. — PROGRAM IZVEDBE MIROVNIH POGODB IN MIRNEGA RAZVOJA EVROPE.

Pariz, 31. marca. s. V vladni izjavi, ki jo je podal ministrski predsednik Poincare v zbornici, povdarja novi premijer, da ga je vodila pri sestavi novega kabineta republikanska in nacionalna ideja. Vlada bo izvedla finančne zakone, s katerimi naj se prištedi državno premoženje in bo predvsem nadaljevala delo obnove, povračil in miru. Glede notranje politike bo skušala vlada rešiti provizorični načrt za obnovo dežele, izvesti reformo dohodninskega davka in pokoninskih zakonov, ne da bi pri tem povzročala izdatke, ki bi se ne dali kriti iz normalnih dohodkov. Vlada bo vztrajala neizprosnost na vzdrževanju ravnotežja v budžetu. Politika obnove opustošenih krajev se bo nadaljevala.

Svojo politiko bo izvajal ministrski predsednik 1.) s splošno politiko verskega miru in spoštovanja republikanskih zakonov; 2.) z gospodarsko politiko privatne inicijative, ki bo procvitala na polju poljedelske in industrijske produkcije; 3.) s kolonialno politiko, ki bo dvignila prekmorsko trgovino in 4.) z velikopotezno, humano socialno politiko, ki se ne bo strašila nikakega napredka.

Francija ni nikdar skušala egoističnih načel ali sledila imprijalističnim nameram, ki jih ji pripisujejo njeni nasprotniki. Francozi ne bodo ločili usode Francije od usode cele Evrope. Na dan, ko bodo mirovne pogodbe popolnoma izvedene in bo dosežena poravnava dolgov, varnost in pravica, bo Francija kot prva dala vzgled za mirovni razvoj.

Iz Poruhrja sorazmerno s plačili, ki jih bo dajala Nemčija, ker nikakor ne more zamenjati pozitivnih garancij z negotovimi obljubami. Od poročila konference strokovnjakov bo zaviselo, kako hitro bo do vsa ta vprašanja rešena. Čim bo to poročilo gotovo, bo Francija takoj pripravljena s svojimi nasprotniki poiskati potov za končnoveljavno rešitev.

Ministrski predsednik je sklenil svoj govor z željo po skorajšnjem miru in zagotovilom, da bo Francija prva hitela nasproti novemu solncu, miru in napredku, katerega že tako željno pričakuje.

Pariz, 31. marca. j. Popoldne se je pričela v zbornici interpellacijska debata o splošni politiki nove vlade. Na popoldanski seji so govorili razni člani vlade. Seja traja dalje, ker hočejo že v prihodnjih dneh spraviti zakonske predloge v celoti pod streho.

V senatu je prebral vladno izjavo juistični minister Lefevre Duprey.

Slovenski železničarji pri ministru saobračaja

Beograd, 31. marca. p. Danes je novi minister saobračaja dr. Svetislav Popović sprejel deputacijo slovenskih železničarjev, ki jo je pozval, da z njo razpravljajo o perečih vprašanjih ljubljanske železniške direkcije. Minister je z deputacijo ljubizno in s polnim razumevanjem razgovarjal ter jo je mogel obvestiti, da si je že izposloval v finančnem zakonu pooblastilo, da izvede izenačenje bivših južnih železničarjev z ostalimi njihovimi tovariši. Tudi vprašanje predjumov bo v kratkem ugodno rešeno. Ministrove izjave so napravile na deputacijo najboljše vtis.

Naročajte „JUTRO“!

Proračun v boju z obstrukcijo sprejet

REKORDNA SEJA NARODNE SKUPŠČINE JE TRAJALA 38 UR. — NAJBOLJ DIVJI SO BILI KLERIKALCI. — POMEMBEN GOVOR MIN. PRED. PASICA, KI NAZNANJA NOVE VOLITVE.

Beograd, 31. marca. r. Od sobote do ponedeljka jutraj je divjala v našem parlamentu divja obstrukcija proti državnemu budžetu, ki je, dasi v mnogem oziru slab in obeležen z vsemi znaki prejšnjega enostranskega režima, vendar predpogoj rednega državnega gospodarstva. Ako bi bilo šlo po volji opozicije, bi stala naša država s 1. aprilom v ex lexu in neizmerni interesi našega socialnega, gospodarskega, prosvetnega življenja bi bili katastrofalno oškodovani. Ne preostalo bi bilo drugega, nego proglasitev proračuna z ukazom. Predpogoj za to je po predpisih ustave razpust skupščine. Proračun z ukazom pa more biti le podaljšanje starega provizorija za štiri mesece. Posledice takega koraka bi bile na vseh poljih porazne in da omenimo le eno: materialna ureditev uradniškega vprašanja (nove plače) bi bila odložena zopet za najmanj 8—10 mesecev! Vlada se ni uknila in njena večina je vztrajala v ljuti borbi ter je po več nego 38-urni debati, prekinjeni od najmušnejših prizorov, dosegla popolno zmago. Fizično in moralno upehana je opozicija položila včeraj proti polnoči orožje ter zapustila dvorano. Avdiencia g. Davidovića pri kralju v nedeljo zvečer in pa naraščajoča nevolja v vrstah poslancev starega demokratskega kluba, ki so le s težavo prenašali veselje svojih nesimpatičnih zaveznikov pri rušenju proračuna, je požurila odločitel. Na zapuščeni bojišču — v zbornici — je ostala koalicija ter brzo odglasovala še preostala budžetska poglavja s finančnim zakonom. Le Nemci so bili vztrajni ter so tudi po odhodu svojih sobojnikov ostali v dvorani in oddali svoje glasove proti proračunu. Poleg klerikalcev so omini bili besni, saj jim je mnogo unov splavalo po vodi in pristop Pribečevičeve skupine v koalicijo je zapel vrata politiki koncesij in privilegijev za Nemce na narodni račun.

Prehod v obstrukcijo je opozicija utemeljevala z zavlačevanjem verifikacije radičevskih mandatov in s trditvijo, da ima ona v Narodni skupščini večino, ki samo ni efektivna, češ, vladina večina, četudi je legalna, je vendar samo imaginarna in začasna. Vlada je glede na nujno potrebo proračuna vztrajala na tem, da se proračun sprejme in država reši pred težkim ex lexom, brez ozira, ali bo kasneje verifikacija radičevskih mandatov povzročila v zbornici drugo razmerje glasov. Verifikacija radičevskih mandatov ni bila vršila svojih poslanskih dolžnosti in so došli v skupščino ovirati edino sprejem proračuna, ni mogla zadržati vlade v veliki dolžnosti nanram državi in narodu, da se zagotovijo državni dohodki in izdatki in da se sreneni smer državne politike po želji in zapovedi onih, ki so državo pet let podkopavali in boikotirali, zdaj pa hoteli ta posel nadaljevati v samem parlamentu.

V soboto zvečer so šefi parlamentarnih klubov konferirali o aranžmanu. Člani vladnih strank so poudarjali, da ne nasprotujejo verifikaciji, treba pa je sprejeti proračun, opozicijski šefi pa so vladi zatrijevali, da bo proračun prav tako dovršen, ako se prevede verifikacija sredi proračunske debate. Toda radi medsebojne nezaupljivosti ni prišlo do sporazuma in skupščinska seja se je nadaljevala. Okrog polnoči jo je opozicija hotela prekiniti, češ, da nastane nov dan, toda predsednik je odredil novega govornika.

OD SOBOTE NA NEDELJO PONOČI.

In tako se je seja neprekinjeno nadaljevala vso noč. Poslanski klubi so bili nabito polni, prisotni so bili vsi ministri (izvzemši obolelega ministra za agrarno reformo) ter so se menjavali v »službi«. Zato je tudi ministrska soba s klubskimi vred izgledala kakor praznovalnica. Dvorana je bila polna prazna, poslanci so dremali, četali po kuloarjih, pušili, pili črno kavo; le govorniki so se menjavali in od časa do časa je nastal kak spor, prepri in celo osebnostni spopad. Proračun ministrstva socialne politike je bil končno sprejet v nedeljo jutraj ob 6.

V NEDELJO ČEZ DAN.

Pred prehodom na proračun ministrstva za izenačenje zakonov je bilo na zahtevo opozicije odrejeno izklicavanje in se je ugotovilo kvorum z 139 prisotnimi poslanci. Govor posl. Radoslava Agatonovića je nestravno se tihlo ustavnega problema s poudarkom: »Vidovdanska ustava je le še na papirju! — dal povod burnim konfliktom z medsebojnimi prebacivanji in žaljkami, v čemer so se zopet znašli nekateri klerikalni poslanci. Izvajanja opozicijskih govornikov je končno temeljito zavrnil minister Trifković, ki je predvsem repeliral na nekorektno izjavo dr. Spaha, nato pa obsežno dokazal, kako je ustava odstranila vse stare izdatke avstroogradskega sistema in privedla k izenačevanju uprave v vseh pokrajinah in utrjevanju enotnih zakonov v vsi državi. Kadar se je ml-

nister Trifković dotaknil Slovenije, so klerikalni poslanci z dr. Korošcem in dr. Hohnjecem na čelu propovedovali slovensko kulturo, niso pa se mogli oprati umestnega občutka, da so tokom 5 let med slovenskim ljudstvom ubijali ljubezen do te države in našemu delu naroda z vneto izpodkopavali ugled in ljubezen, kakor jo je slovenski rod splošno užival po prevratu.

NEDELJSKE AVDIJENCE.

Opoldne sta bila pri kralju najprej min. predsednik Pašić, nato pa zbornični predsednik Jovanović. Kmalu nato se je razvedelo, da ima vlada krmilo čvrsto v svojih rokah in da obstrukcija ne more doseči drugega nego — star proračun in razpust. V vrstah Davidovičevega kluba se je opazilo nerazpoloženje proti taktiki, v katero so zapeljali opozicijo predvsem klerikalci, ki so najbolj besni, ker so se izjavili njih načrti glede uvedbe klerikalnega režima v Sloveniji. Zvečer se je razvedelo da je g. Davidović zaprosil za avdienco in da je bil nad eno uro pri kralju. Ko se je vrnil z dvorane bil vidno deprimiran.

KONFERENCA OPOZICIJE.

Takoj nato so se sestali šefi opozicije na konferenco, kateri so prisostvovali posl. Davidović, Marinković, Korošec, Spaho ter radičevca Predavec in Maček. Konferenca je trajala dve uri, do 22. Čim je končala, se je raznesla po zbornici vest: obstrukcija je končana! Od vseh strani so drli poslanci v dvorano in prišli so tudi vsi radičevci.

EKSODUS OBSTRUKCIJONISTOV.

Posl. Davidović je dobil besedo ter je v kratkem govoru izjavil: da opozicija zapušča zbornico, dokler se ne verifikirajo radičevski mandati. Radičevci in klerikalci so burno aplavdirali. Prišlo je do ostrih spopadov.

Po Davidovičevi izjavi, se je vsa opozicija odpravila iz zbornice, v njej so ostali samo radikali, samostalni demokrati, tri čemijetije in trije Nemci.

IZJAVA MIN. PRED. PASICA.

Med največjo tišino je min. pred. Pašić, ki je takoj po odhodu opozicije vstopil v dvorano, podal v imenu vlade nastopno izjavo: »Gospoda! Vi ste bili priče vseh teh ovir, ki so se stavljale narodni skupščini v njenem stremeljenju, da pravočasno votira proračun, ki je že dva meseca na dnevnem redu. Proračun se v vseh državah sprejema pravočasno. Tudi pri nas bi se bilo tako zgodilo in bi se bil proračun mogel sprejeti že prej, če bi se le hotelo. Toda opozicija je želela preprečiti delo narodne skupščine in se je poslužila celo obstrukcije, da prepreči proračun, na katerega čaka vsa država. (Burni vzkliki: Tako je!) Obžalujemo lahko ta pojav, ki pa je nam kakor tudi vsemu svetu podal dokaz, da sta i večina narodne skupščine i kr. vlada želeli proračun pravočasno dovršiti, in da je to delo eno izmed onih, za čigar pravočasno dovršitev se zavzemajo parlamenti vseh držav in se nikjer ne dela obstrukcije. Gospoda je želela takojšnjo verifikacijo mandatov Radičeve stranke, mi pa smo predpostavljali, da pravočasno dovršimo proračun, ki je na dnevnem redu in ne trpi odlaganja, ker mora že jutri biti gotov. Mi smo predpostavljali, da moramo najprej ta posel izvršiti in da se potem pristopi k drugemu delu. Gospoda je videla, da se mi nismo dali ovirati v svojem delu, in da nismo hoteli zapustiti prave poti in odgoditi neodložljivo narodno delo zaradi dela, ki se pozneje lahko izvrši. Opozicija je obstruirala, ker je predpostavljala temu delu verifikacijo mandatov onih poslancev, ki so celo leto čakali in niso prihajali v skupščino. (Burni: Tako je!) Poslanci, ki leto dni niso hoteli svoje verifikacije, temveč so se raje ukvarjali z drugimi rečmi, nimajo pravice zahtevati v momentu, ko se izvršuje najnujnejše delo, da to delo prekine in izvrši verifikacijo. (Burno ploskanje.) Gospoda meče zato na nas odgovornost, Mi, gospodje, to odgovornost sprejemamo. (Dolgotrajno ploskanje.) Prepričan sem, da bo narod to odobril. Ponovno pravim, da obžalujem ta dogodek, ker nisem mogel verjeti, da morejo biti ljudje do tolike stopnje razdraženi, da predpostavljajo partijske interese in interesom naroda in države. Ponavljam, da bo narod odobril naše ravnanje, ker smo vse storili za mirni in pravilni razvoj cele naše domovine. (Burno ploskanje.) Prosim vas, gospodje, da nadaljujemo delo. Ali bomo v skupščini delali ali pa bo treba spellirati na narod, in zahtevati, da on sodi o tem, kdo je pravilno sbratiti prave državne interese. (Burno ploskanje, ki je trajalo več minut.)

PRORAČUN SPREJET...

Po govoru ministrskega predsednika je skupščina po kratkih debatah izglasovala proračun ministrstva za agrarno reformo, račun o državnih dohodkih in prejemkih ter končno finančni zakon z nekaterimi spremembami, med katerimi je tudi pooblaščenje ministru financ, da lahko v letu 1924. da kovati en milijon zlatnikov po 20 Din, v celoti 90 milijonov Din, nadalje 500 milijonov komadov po 10 Din (v vrednosti 25 milijonov), 30

milijonov komadov po 1 Din in 50 milijonov po 2 Din, nadalje odprava kuluka, pooblastilo glede izenačenja južnih železničarjev in glede invalidnin. Za je glasovalo 124 poslancev, proti pa so glasovali Nemci, ki so ostali v dvorani.

KONEC 38-URNE SEJE.

Ob četrti na 1. jutraj je podpredsednik Dragović zaključil sejo, naglašujoč za hvalnost poslanecem, ki so rešili državo pred ex-lexom. Prosi verifikacijo odbora da predloži čim prej poročilo o verifikaciji mandatov HRSS narodni skupščini na sklepanje. Prihodnja seja se vrši danes (ponedeljek) ob 4. uri popoldne z naslednjim dnevnim redom: 1.) Pretres protokola od 24. februarja 1924. 2.) Pretres sklepnega protokola o sporazumu z Bolgarsko. 3.) Pretres splošne mednarodne požarne konvencije.

Anketa za nedeljski počitek

V nedeljo je zborovala v Zagrebu anketa, ki se je sestala na povabilo tamonje Delavske zbornice ter razpravljala o izvedbi zakona o zaščiti delavcev s posebnim ozirom na nedeljski počitek. Na anketi so bili predstavniki oblasti, organizacij in ustanov iz vse Hrvatske in Slavonije. Predsedoval je g. B. Krekič, uvodni referat je imel tajnik zagrebske Delavske zbornice g. Pfeifer, tajnik Zveze privatnih nastavlencev Jugoslavije g. Knievald pa je predložil nevdružni položaj, ki ga je zakrivilo ministrstvo socialne politike v pogledu nedeljskega počitka. Razen imenovanih je bilo mnogo govornikov s strani nastavlencev kakor tudi iz grupe delodajalcev. Po končanem razpravljanju se je izkazalo razveseljivo dejstvo, da je soglasno mnenje, naj se zakon izvede za vsa država brez izjeme. Zastopniki delojemalcev so polagali posebno važnost na čim prejšnjo izvedbo zakona in čim prejšnjo objavo tozadevnega pravilnika, medtem ko so delodajalci naglašali potrebo, naj bo provedba enaka za vse vrste poslov v vsi državi. Dovolj naj se le izjema za pekarske, mesarske in tobakne trgovine ter sploh za trgovine z življenjskimi potrebščinami. Pojem življenjskih potrebščin se naj skrči, tako da bo obsegal le pripravljena jedila.

Resolucija, ki so jo podpisali vsi udeleženi ankete, ugotavlja, da je v pogledu nedeljskega počitka nastopilo neznano stanje in zahteva od pristojnih ministrstev, da se takoj izda pravilnik za izvršitev zakona o zaščiti delavcev o nedeljskem počitku in zapiranju trgovin in poslovalnic enotno v celi državi in da se v dosegu tega cilja skliče v najkrajšem času široka anketa interesentov iz cele države. Ako bi ministrstvo za socialno politiko delalo kake težave, bi imela delavska in trgovsko - obrtna zbornica sklicati skupno anketo vseh nameščencev iz cele države.

Poincarejev močni kabinet

Komaj tri dni je trajala sicer popolnoma slučajno nastala kriza Poincarejevega kabineta. Poincare se vrača sedaj še jažji v skupščino in vsi, ki so računali s sporom med njim in predsednikom francoske republike Millerandom, kakor tudi s izpremembo kurza v francoski zunanji politiki, so doživeli temeljito razočaranje. Nesoglasje, ki je obstajalo med Poincarejem in Millerandom zaradi novih volitev, je Poincare z energično gesto izgladil s temeljito rekonstrukcijo kabineta. Sprejel je namreč v svoj novi kabinet zastopnike vseh večjih skupin nacionalnega bloka, med njimi več v Elyseeju zelo priljubljenih politikov, med katerimi je zlasti finančni minister, znani bankir Francois Marshall, naravnost persona gratissima Milleranda. Le dva ministra iz prejšnje vlade je še obdržal: vojnega ministra generala Maginota in ministra za javna dela Le Trocquera, ki sta posebne važnosti za francosko akcijo v Poruhju.

Novi kabinet je imel včeraj dopoldne pod Poincarejevim predsedstvom svojo prvo sejo, nakar so bili v Elyseeju predstavljeni prezidentu republike. Zbornici in senatu se predstavi v ponedeljek in bo imel pri tej priliki ekspozit o programu nove vlade v parlamentu Poincare osebnost, v senatu pa podpredsednik ministrskega sveta, justični minister Lefebvre du Prey.

Poincarejev drugi kabinet se smatra splošno kot — močni kabinet. Listi naglašajo z zadovoljstvom, da predstavlja personifikacijo krepke države, ki bo sposoben, da brani sebe in tudi vse narod pred vsako notranjo in zunanjo nevarnostjo. Dva glavna cilja zasleduje nova vlada: v notranji politiki čim večjo okrepitev državne avtoritete, sanacijo financ v vseh panogah narodnega gospodarstva in brezpogojno spoštovanje zakonov s strani vseh državljanov republike. V zunanji politiki pa nadaljevanje dosežanega kurza v Poruhju, dokler ne bo Nemčija plačala vse vojne odškodnine. To je najboljši dokaz, da kriza prejšnjega Poincarejevega kabineta ni bila posledica kake njegove imperialistične politike in da vlada med njim in predsednikom republike zlasti glede stališča napram Nemčiji popolno soglasje. V prvi vrsti pa bo vlada izvedla z vsa energijo vse fiskalne ukrepe, ki jih je odobrila zbornica v zadnjih tednih in gledala, da spravi državni proračun v ravnotežje. Čim večja konsolidacija na znotraj, tem energičnejši na zunan, to je resno pore-

vlade. Poincare je sprejel ta program in z njim bo šel tudi pred narod na nove volitve.

Politične beležke

Seja načelstev JDS mariborske in ljubljanske oblasti. Včeraj pop. se je v Ljubljani vršila pod predsedstvom dr. Žerjave in dr. Lipolda skupna seja načelstev JDS obeh slovenskih oblasti. Po poročilu in posvetovanju o političnem položaju je bilo soglasno odobreno stališče »Samostojnega demokratskega kluba« in izrečena zaupnica posl. Reiserju. O razlogih tega sklepa izide danes poseben komunik, ki se dopoljuje vsem organizacijam JDS v Sloveniji in osrednjemu vodstvu stranke v Beogradu.

Kuluk za narodne poslance. »Orjuna« piše, da je ona sicer proti kuluku, da pa bi vendarle bilo treba upeljati kuluk zlasti za klerikalce, radičevce in muslimanske poslance, ki vlečejo po 400 Din na dan, pa se z obdobjem vredno vztrajnostjo in železno doslednostjo umikajo delu, ki so jim ga naložili volilci — delu za narod in za državo. »Kdaj bodo volilci uvideli!« — piše »Orjuna« — da se da samo s pozitivnim delom doseči znosno življenje, in bodo postavili svoje izvoljene poslance pred alternativo: ali na delo, ali odložite mandate! Ako se ne bomo postavili po robu tej nesramni gonji naših ljudskih zastopnikov, ki za svojo delomrznost vlečejo po 12.000 Din na mesec, nam bodo ti naši mandatarji naprtili še več kot en kuluk, sebi pa bodo v rastoči draginji podvojili dohodek. Ljudstvo strada, dela in gara, gladije in prezeba, njegovi zastopniki pa žro, žro in žro državni kapital. Daj, pobožni list »Slovenec« povzdigni svoj glas in povej enkrat svojemu zvestemu ljudstvu, da vaših 21 tigrov poje na dan 8400 Din, na mesec 252.000 Din in na leto 3 milijone 24 tisoč Din državnega kapitala! Rade Pašić gotovo ne zaradi letno na račun davkoplačevalca toliko, toda njega zato spušče s korupcionizmom, svoje jage pa povečičava, da se bore kot tigri za pravice slovenskega ljudstva! Volilcem kuluk, draginjo, bedo in glad, poslancem pa vsakemu 146.000 Din letnih dohodkov, brez truda in s prosto vožnjo prvega razreda po vseh železnih državah, da lahko z manjšimi rezijskimi stroški potujejo po svojih trgovskih poslih. To, kar uganjajo slovenski poslanci ni nič drugega, kakor golo plačkanje (to besedo posebno ljubi »Slovenec«, kadar govori o Srbih) državne blaginje, kajti uverjeni smo, da se vseh 21 slovenskih klerikalcev točno pripelje v Beograd, da vzdigne težko prislužene tisočake, pa če bi imeli tudi zamuditi nedeljsko službo božjo. Kadar zarožlja skupščinski blagajnik s ključji, tedaj je treba hiteti, namoliti se bo kasneje lahko in s polno listnico se moli vse bolj zbrane duha. Volilcem velja tedaj: delaj tlako, plačaj davke in voli ljudi, da jih bodo znali trošiti!

»Slovenec« tolče po praznem možnarju. Kaj bi drugega, ko mu je tako naglo slana pobrala nadejane »orehe«. Razpisal in razpisal se je proti Pribečeviču in slovenskim demokratom prav po starih zmajevskih manirah. Ker pa mu je naglo pošla strupena sapa, nabira v svoje politične vesti, brzojavke in beležke paberke iz poedinih novin, posebnost iz »Jutra« in jih opremila s šepavimi polemičnimi modrovanji. Mi ga navzile temu razumemo, nikakor pa ga ne morejo razumeti klerikalni verniki: celo leto jim »Slovenec« (z vsemi priveski, seveda) razklada, da slovenski demokrati z enim poslancem ne pomenijo nič, in še te, kolikor jih je, da bodo slihi ljubljanski oreharji zdrobili v možnarju. Zdaj naenkrat, glej, pa isti strašni »Slovenec« izgublja glavo radi ubogih slovenskih demokratov: ti so krivi, da je v Beogradu prišlo do odločilnega preokreta, slovenski demokrati z dr. Žerjavom na čelu so krivi, da Pribečevič omogoča sprejem proračuna in rešitev uradništva pred krizo, dr. Žerjav je kriv, da prometni minister uvaža bedni položaj železničarjev. Vseemu temu pravi »Slovenec« — korupcija in vso odgovornost prli na hrbet slovenskim demokratom. Mi to čast sprejemamo, četudi je je zaenkrat preveč, a se bomo potrudili, da si jo pošteno prislužimo. »Slovenec« pa naj žali za kulukom, ki je tudi odpravljen, dasiravno je pomenil najznačilnejši pridobitev vseh 21 klerikalnih tigrov v celem parlamentarnem letu. In naj le še razbija po praznem možnarju: slovenski demokrati to nič ne boli, pač pa že klerikalne vollice boljjo ušesa...

Koncesije. Federalistični tisk, osobito zagrebski, z vso zgovornostjo razlaga, da so radikalski krogi nezadovoljni, ker je Pribečevič dosegel »težke in poniževalne pogoje«, in da pričenjajo razmišljati o novem sporazumu s Hrvati in Slovenci. Razmere — pravijo dobitni listi — so se tako izpremenile, da bi Pašić mesto lanskega (Markovega) protokola o abstinenca lahko podpisal protokol o sodelovanju. — »Da liegt der Hund begraben!« — Ničče v Beogradu ni bil proti iztrežitvi in sodelovanju radičevcev, demokrati ravno tako malo kakor radikali. Vsa leta so jim roke svobodne, da se pogodijo s komur hočejo, in Radić se je že sam parkrat hvalil, koliko ministrskih portfeljev mu ponujajo, toda kapitulirati pred njihovimi napovedmi državnih avantur in ustavobornih kolobocij ne more nihče, ki je sodeloval pri ustavi in je zanj odgovoren pred narodom in krono. Radićevci iskra-

vanje v zadnjem hipu in »avtonomist«, sta trmoglavost slovenskih klerikalcev na direktno prisilila ustavovorne elemente k obrambi jugoslovenskega edinstva. »Koncesije« so celo leto stale radi, čemur na razpolago in jim še bodo, kadar se spametujejo; demokrati ene in druge skupine se radevolje umaknejo radičevcem, ako podajo jamstva za preokret k vidovdanski ustavi. Dokler se to ne zgodi, dokler bodo podžigali rušitev te države, bo tudi Pribečevičeva skupina vztrajala v odporu proti njim, četudi brez »koncesij«, za katerimi se poedinih opozicijskalcem že cedijo sline.

Borza

31. marca.

ZAGREB. Na tržišču z efekti je tedenska nespremenjena. Pri bančnih papirjih je ponovno oživel zanimanje za Rijsko pučko (Etno), ki se je živahno trgovala tekom celega sestanka ter je njen tečaj znatno poskočil. Dosti je bilo povpraševanja po Eskomptni. Od industrijskih papirjev je čvrstejša Slavonija. Poskočil je tudi Split cement. Nekoliko živahnije se je trgovala Vojna škoda. — Na deviznem tržišču je bil promet zelo slab. Težaji so začeli v glavnem na bazi proštega tedna. Blaga je bilo v početku sestanka dovolj na tržišču, toda pod konec so ga s tržnja vzeli in ga ponujali po visokih tečajih. Kupci pa so bili precej rezervirani. Narodna banka je danes dala nekaj blaga. — Praga je mednarodno zelo čvrsta ter je močno poskočila na vseh zunanjih tržiščih in tako tudi na našem. Notirale so devize: Amsterdam 2990 do 3000, Dunaj 0.11425 do 0.11625, Budimpešta 0.12 do 0.15, Bukarešta 0 do 43.25, Italija izplačilo 350.7 do 353.7, London izplačilo 348.4 do 351.4, ček 347.8 do 350.8, New-York ček 80.5 do 81.5, Pariz 442.5 do 447.5, Praga 244.25 do 247.25, ček 243.35 do 246.35, Švica 1407.5 do 1417.5, ček 1405 do 1415; valute: dolar 79.625 do 80.625, Kč 0 do 244, francoski franki 437.5 do 442.5, švicarski franki 1395 do 1405, lire 346.75 do 349.75, holandski florinti 2983.5 do 2988.5; efekti: Trgobanka 49 do 50, Brodka 65 do 68, Eskomptna 148 do 150, Kreditna Zagreb 144 do 146, Hipotekarna 77.5 do 79, Jugoslovenska 124 do 126, Ljubljanska kreditna 242.5, Prastrediona 910 do 915, Etno 132 do 140, Slavenska 111 do 115, Srpska 150 do 152.5, Eksploatacija 150 do 152, Drava 400 do 425, Sečerana Osljek 1315 do 1340, Isis 68 do 65, Narodna žumska 121 do 123, Nihag 130 do 135, Gutmann 980 do 1000, Slaveks 450 do 0, Slavonija 147 do 150, Split cement 1600 do 1675, Strojne 170 do 0, Trbovlje 720 do 730, Union 895 do 0, Veveč 183 do 187.5, 7 odst. investicijsko 65 do 66, Vojna škoda 150 do 151.

BEOGRAD. Na današnjem sestanku se v početku vse devize neznatno poskočile. Blaga je bilo prilično, a povpraševanje veliko, posebno po devizi na Švico, v kateri je vse povpraševanje krila Narodna banka. Pod konec so bile vse devize ne koliko čvrstejšje razen Milana, ki je bil nekoliko nestanovitnejši. V terminalih se je malo trgovalo in je bilo vse povpraševanje krilo. Notirale so devize: Amsterd 2995 do 3020, Dunaj 0.115 do 0.113, Bruselj 345 do 345.5, Bukarešta 42.5 do 42.75, Zeneva 1408 do 1400, Londo 349.75 do 350, Milan 353.5 do 354, New York 81.15 do 81.25, Pariz 447 do 448, Praga 244.25 do 249; valute: dolar 8 do 80.8, leji 42.5, francoski franki 44 Kč 242; efekti: Prometna banka 165 7 odst. investicijska ponudba 67, Vojna škoda 154 do 153.

CURIH: Beograd 7.10, New-York 575.5 London 24.73, Pariz 31.55, Milan 25.1 Praga 17.225, Budimpešta 0.0080, Sofi 4.15, Dunaj 0.008125.

TRST: Beograd 28.35 do 28.60, Par 124 do 125, London 98.50 do 98.80, New York 22.85 do 23, Dunaj 0.0325 do 0.032 Praga 68.80 do 69.15, dinarji 28.35 28.60, zlate lire 443.54.

DUNAJ: Devize: Beograd 874 do 81 Berlin 15.40 do 16, Budimpešta 0.92 1.02, Bukarešta 363 do 365, London 304.5 do 305.500, Milan 3066 do 3068, New York 70.935 do 71.185, Pariz 3892 do 3900, Praga 2120 do 2130, Solija 510 do 5 Curih 12.340 do 12.390; valute: dola 70.710 do 71.110, francoski franki 8 do 8005, lire 3090 do 3100, dinarji 8 do 877; efekti (v tisočih aK): Trgoban 38, Hrv. hipotekarna 64, Hrv. eskompt 125, Jugoslovenska 100, Trbovlje 625, rajevska pivovarna 1000, Jesenice 15 Zenica 1850, Gutmann 860, Slaveks 4 Slavonija 128, Sečerana Osljek 1125, J Sld 458, Anglobank 300, Bankverein 1 Linderbank 265, Zivnostenská 9000, pine 547, Škoda 1250, Daimler 83.5.

PRAGA: Beograd 42.50, Dunaj 4 Berlin 7.05, Rim 150.25, Budimpešta 4 Praga 189.25, London 148.425, New-Y 34.55, Curih 602.

BERLIN: Beograd 5.58, Dunaj 6.08, lan 18.25, Praga 12.71, Pariz 23.14, I don 18.065, New-York 4.19, Curih 72 LONDON: Beograd 350, Berlin 16 Pariz 78, Rim 98.25, Curih 24.66, D 305.000, Bukarešta 840, Praga 144.62.

NEW-YORK: Beograd 123.75, Be 28, London 430.12, Pariz 553.75, C 17.45, Rim 438.34, Dunaj 1412, P 293.75.

Zbirajte in darujte,
da zgradimo
Sokolski dom
na Taboru!

Naši kraji in ljudje

Kuluk odpravljen

NAŠI DEMOKRATI DOSEGLI, DA JE S FINANČNIM ZAKONOM ODPRAVLJEN KULUK, KI SO GA ZAGREŠILI KLERIKALCI Z MARKOVIM PROTOKOLOM.

Ljubljana, 31. marca.

Iz Beograda nam prihaja zelo važna in vendar enkrat razveseljiva vest. Demokratije pod vodstvom gosp. Svetozarja Pribečevića so za vstop v vlado zahtevali, da se ukine kuluk. To se je zgodilo danes s sprejetjem tožadnega določila v finančnem zakonu.

Markovi protokolisti, zlasti radikali, so bili zelo ponosni na svoj zakon o kuluku. Branili so ga, češ, da se markovci ne dajo ceste drugače in v davki spraviti v red in da zato treba kuluka. Pri tem niso premislili, da so razmere v naši državi silno različne in kar je za enega dobro, je za druge krajše ne morejo biti stvar. Ako bi imeli idealno upravo, bi se dalo govoriti, kjer pa je uprava dostopna strankarstvu tam je prisilno delo lahko izvor najgrše korupcije. Zupani in občinski organi lahko postopajo zelo različno in to vzbuja ogorčenje.

JDS je od početka nasprotovala kuluku. Ne da bi odklanjala za gotovo isto izredne slučaje misel o prisilnem delu. V vojni n. pr. ali ob izrednih nesrečah je potrebno, da narod na posebno poživljeno način napne moči. Možno je misliti, da se v gotovih, posebno zanemarnjen ali uničenih krajih prebivalstvo odloči za izredni napor, da si zgradi prometne zveze. A vse to so stvari, ki naj o njih odločijo predvsem krajevni činitelji.

JDS je zahtevala, videč zlasti v na-

ših krajih ogromne težkoče in nezadovoljstvo radi kuluka, da se zakon o kuluku odpravi. Obenem pa da se izrazi načelo, da naj oblastne skupščine imajo pravico, ker so cestne zadeve itak pridržane oblastni samoupravi, vpeljati kuluk pod gotovimi pogoji. S tem je za vse kraje stvar prav dobro rešena. JDS je pokazala, da ne odklanja načela kuluka iz demagogije, hoče pa, da prizadeto ljudstvo samo odloči, ali in v koliko gradnjo cest pokrije ali z davkom ali s prisilnim delom.

Prvi uspeh JDS v novi vladi, dasi so naše moči veled sorazmerno nizkega števila omejen, vzbuja zadovoljstvo in zaupanje, da se bo naporu JDS posrečilo marsikatero stvar izgladiti, ki je oteževala razmere in vzbujala nezadovoljstvo z državo. Čim več moči bo imela stranka, več bo lahko za svoje kraje dosegla. Mi smo gg. Pribečeviću, Reisnerju in drugim prijateljem hvaležni, da so vprašanje kuluka na tako stvaren način spravili z dnevnega reda. Slovensko ljudstvo pa lahko vidi, kaj se lahko doseže s pametno politiko. Priti so morali do moči slovenski demokrati, ki imajo sedaj le enega poslanca, da so odpravili kuluk, ki ga 21 klerikalnih tigrov ni moglo odpraviti, četudi so bili baš oni skriti, da se je kuluk uvedel. Prepričamo ljudstvo, da samo presodi, katerih politika je boljša: ona demokratov, ali ona klerikalnih tigrov.

Demokrati za Kmetijsko družbo

MINISTRSTVO USTAVILO VSA PRIPRAVLJALNA DELA ZA OBČNI ZBOR «KMETIJSKE DRUŽBE», KI SO GA NAMERAVALI KLERIKALCI IN NJIH POMOČNIKI.

Znano je, da klerikalci navzlic svojim 21 poslancem tekom celega leta po volitvah za ljudstvo niso ničesar dosegli, pač pa so pridno pobirali drobne z vladne mize g. Pašića za svoje strankarske in klerikalne namene. Ko so že snovali z g. Davidovičem opozicijski blok, so še pridno pritiskali na kljuke radikalnih ministrov, da bi kaj dosegli v svoje partizanske svrhe ter oškodovali naprednjake v Sloveniji. Tako so že kot opozicionalci izposlovali, da je ministrstvo izdalo ukaz glede «Kmetijske družbe», po katerem je bilo vse pripravljeno, da zavladujejo klerikalci v tem važnem gospodarskem društvu. Klerikalci so dosegli, da se je postavil «Kmetijski družbi» gerent po njihovi želji, da se je pravilno sklicati občni zbor «Kmetij. družbe» odločil ter odredil nov občni zbor z novimi člani. SLS pa je vrgla deset in deset tisoč dinarjev bančnega in zadružnega denarja med svoje pristaše, da so se v množicah priglašali «Kmetijski družbi» kot novi člani. Klerikalcem je vsekako uspelo, da so z lažmi in obrekovanjem glavnega odbora «Kmetijske družbe» spravili vlado v zmotu.

Četudi so «Kmetijsko družbo» zafurirali g. Pucelj in drugi zeleni generali in če tudi so v njenem glavnem odboru sedeli poveličani samostojni kmetje, vendar so se demokrati vedno zavedali, da je «Kmetijska družba» velevažna kmetijska organizacija, ki ne sme postati klerikalna zavod in tudi ne filijalka klerikalne «Gospodarske zveze». Zato so slovenski demokrati pri vstopu v novo koalicijsko vlado mislili tudi na «Kmetijsko družbo» ter zahtevali, da se na njej storjene krivice popravijo.

Ministrstvo notranjih poslov je sedaj ustavilo vse priprave za občni zbor naše «Kmetijske družbe». Tako se je slovenskim demokratom posrečilo preko nove koalicijske vlade ustaviti izvedbo klerikalnega vojnega načrta, po katerem

naj bi «Kmetijska družba» padla kot zrelo jabolko v naročje SLS. Upati je, da bo «Kmetijska družba» ostala ohranjena našemu kmetu ter da ne bo ponižana v politično dekle klerikalne stranke.

Gospodu Pucelju pa sedaj očividno ni mnogo na tem ležeče. Pridno se je udeleževal obstrukcije proti proračunu in med ovacijami klerikalcev je «podiral» v soboto ponoči novo koalicijsko vlado. Dokler so bili radikali sami je bil g. Pucelj mnogo milejši opozicionalalec, se le sedaj je postal neizprosen, ko so vstopili v vlado tudi demokrati, ki imajo zmislja za naše slovenske interese kakor kaže m. dr. tudi njihov nastop glede Kmetijske družbe. Celo postopanje SKS je tako, da se človeku zdi, kakor bi gospodje ne imeli večje želje nego onemogočiti poplave grehov prejšnjega režima... Kako dolgo bodo še samostojni kmetje na deželi mirno in potrpežljivo gledali nesrečno in nesposobno politiko zelenih generalov SKS?

Gostovanje beogradske drame v Zagrebu

Kakor smo že poročali, je v ponedeljek, 24. marca, dospel v Zagreb ansambel beogradskega dramskega gledališča, da pokaže Zagrebu svoj sodobni repertoar in igralske talente. Gostovanje je obsegalo štiri komade: Gjida (Veselinović), Narodnega poslanca (Nušić), Urošovo svatbo (Bojić) in Neverjetni cilindar kralja Kristijana (Vukadinović).

Repertoar je bil odiz an natančno po načrtu ter je popolnoma dosegel zaželjen namen. Beograščani so dokazali, da so doma v svojem miljeju: zato je najboljšje izpadel «Gjido» ter Nušićev «Narodni poslanec». Kritika je marljivo spremljala gostovanje od početka do konca ter je ob zaključku podčrtala vrline beogradske igralske in

igralcev.

Beogradske dramske ansamble seveda ni brez pomanjkljivosti. Njegov največji minus je nedostatek dobrih, izločanih in poglavljenih režiserjev. Oštrne napake režije je pokazala zlasti izgovorjava stihov v tretjem komadu «Uroševa svatba». Četrty večer v «Neverovatnom cilindru» pa so bili igralci zopet na mestu in so dokumentirali, da so kos tudi moderni komediji, ki neusmiljeno persiflira filistrsko družbo.

Igralec dramskega gledališča v Beogradu so ambiciozni in imajo v svoji sredi ljudi, ki imajo pred seboj bodočnost. Močni, inteligentni talenti so zlasti gg. Dimitrije Ginić, Dragoljub Gotirović, Boža Nikolić, Aleksander Zlatković, Gošić ter dami Persa Pavlović in Desa Dugalić.

V petek zvečer se je vršil v Nar. Kasinu v Zagrebu častni večer, katerega so gostom iz prestolice privedli odlični krogi zagrebške družbe: baron Turković, dr. Nikola Andrić in prof. Tomislav Krizman. Beograščane je pozdravil tudi predsednik Kasina dr. Branko Arko, odgovarjala pa sta intendant Predić in Branislav Nušić.

V nedeljo so Beograščani odpotovali iz Zagreba. Na kolodvor so jih sprejeli zagrebški kolegi in tovariši, ki so se razstali z željo, da bodi beogradske gledališče vzor zagrebškemu, zagrebško pa beogradske, kajti samo potom tekmovalja se kultura jača.

Gospodarski jubilej

Letos mine te dni 510 let, odkar se je l. 1414, na četrto postno nedeljo pred Krnskim gradom vršilo slovesno umeščanje Ernesta (Železnega) za koroškega vojvoda. Bilo je obenem poslednje. Nikoli več ni poslej slovenski kmet umeščal svojih vladarjev. Tako je izginil iz zgodovine poslednji ostanek slovenskega državnega prava, izvirajočega iz starodavne demokratične uredbe slovenskega naroda.

L. 1414. je prispel vojvoda Ernest z velikim spremstvom s Štajarskega. Deželni stanovci so ga sprejeli z največjim sijajem. Ernest je bil najprej pri maši v cerkvi Gospe svete, nato je odšel na Gospodarsko polje in izvršil obred, ki se je bajž začel še pred vojvodo Inkom.

Župnik Jakob Unrest, ki je popisal to slavnostno umeščenje, navaja tudi kmeta, ki je vojvodo umestil na knežjem kamnu pred Krnskim gradom; zval se je Gregor Schatter in je bil svobodnjak iz kamniškega gospostva. Ali se je ta kmet pisal pravilno Šotar ali Šotar, seveda ne vemo. Gotovo je, da je vojvoda Ernest po umeščanju sedel tudi na vojvodskem prestolu in delil fevde vojvodine Koroške.

Že dolgo se ni vršil ta obred. Zato so bili Korošci veseli, da je vojvoda Ernest obnovil stari svečanostni običaj, ki se je zdel že takrat "čudna ceremonija", kakoršne ni videti nikjer na svetu več. Že takrat so morali ljudstvu pojasnjevati pomen tega napol pozabljenega obreda, kmetijske noše vojvodove, pravice umeščajočega kmeta, požirka vode iz kmetijskega klobuka, odkupnine (konja in goveda) i. dr. Živela pa je še zavest, da je obred simbol nekdanjih narodnih pravic in pietetni spomin na pravadne korotanske vladarje, na vojvodo Inko i. dr.

V začetku 8. veka je bila slovenska zvezna država že osnovana. Okoli l. 738. je bil Borut vojvoda Karantancev. Njegova oblast je bila odvisna od ljudstva, oziroma od županov. Ti so ga priznali za vojvodo. Po Borutovi

smrti so Slovenci napravili Gorazda za svojega vladarja. Že takrat je bila volitev novega kneza in njegova umešitev zvezana s slovesnostjo in s starim obredom. Tudi Hotimiru je ljudstvo izročilo vojvodstvo, gotovo ne tajno, nego javno, slovesno.

Dasi se je ohranil slavnostni obred umeščanja še nadaljnih sedem stoletij, je bilo ljudstvo že brez vpliva na izvolitev novega vojvode ter je imel obred ustoličenja le še simbolični značaj in je užival le spoštovanje stare čestitljive navade. Vsekakor je bil originalen, tako da so se mu čudili razni evropski pravniki in zgodovinarji.

Bistvo obreda je ostalo tekom vseh vekov, oblika pa se je izpreminjala, zlasti po pokristjanjenju Slovencev in pod vplivom ceremonij ob kronanju kraljev.

Umeščenje se je vršilo na knežjem kamnu pred Krnskim gradom. Ta kamen je glava rimskega stebra, približno 65 cm visoka. Zdaj je v celovškem muzeju. Na njem je sedel kmet, ki je govoril slovenski najprej z ljudstvom in nato s knezom ozir. z njegovim spremstvom. Šele za odkupnino (60 fenigov, živali, obleka in oproščenje davkov) se je kmet umeknil knezu s kamena. Knez je izpil vodo iz klobuka, stopil na kamen in zamahnil z golim mečem na vse štiri strani. To mahanje z mečem in prejšnji kmetov rahli udarec po knezovem licu sta bila pač sprejeta kasneje po vzoru "viteškega udarca" in obredniku na cesarskih in kraljevskih dvorih.

Po tem obredu se je vojvoda vrnil v cerkev, kjer je bil maziljen za vladarja. Nato se je vršila svečana pojedina na gradu. Vojvoda je odločil kmetiško obleko in si nadel knežjo opravo. Popoldne je vojvoda odšel na Gospodarsko polje in je na starodavnem kamenitem stolu sedeč sodil in razdeljeval fevde.

Ta vojvodski sodni stol ima obliko dvojnega sedeža; eden je obrnjen k vzhodu, drugi k zapadu. Na prvem je sedel vojvoda, na drugem pa koroški palatinski grof. Tudi ta stol je sestavljen iz izkopin in sicer iz plošč in stebrov mesta Virunum.

Ernest je bil poslednji Habsburgovec, ki je še spoštoval starodavne slovenske običaje in slovensko državno pravo. L. 1414. je poslednjič pri umeščanju vladarja sodelovalo slovensko ljudstvo. Poslej nikoli več — do 1. decembra leta 1918., ko smo Slovenci svobodno in svečano izrekli svoj sklep, da se uedinimo s Hrvati in Srbi pod vladarjem Petrom I. Karajorgjevičem.

Dopisi

TRŽIČ. Naša občina se nahaja v jako težkem finančnem položaju. Že leta bjo težak boj s tukajšnjo veleindustrijo, za cilj, da jo primerno obdavi v občinske svrhe. Celo podlaga občinskega obdavčenja se je po vojni popolnoma spremenila. Pred vojno je bil glavni vir občinskih dohodkov doklada na pridobitno, ostal je ta vir še po vseh občinah z večjo industrijo, ker tvori to industrijo po večini delniške družbe, ki ne plačujejo pridobitne v kontingentu, temveč po čistem donosu, oziroma po višini osnovne glavnice. Le v Tržiču ni tako, pri nas nosijo vsa občinska bremena mali davko plačevalci in konsumenti, medtem ko ne plača tržička, ki zaposluje 1000 nastavlencev in izrablja preko 3000 PS, niti 20.000 Din občinskih doklad. Oblasti pa ščitijo ta tuji velekapital na vse načine; bojazen, da bi prišlo še druge občine z enakimi davki, je bilo vzroka dovolj, da se je zavrnilo od občinskega odbora skle njeno davščino na motorne sile. Še malo se ni oziralo na nujne potrebe tržičke občine. Tako velik kraj, ki bi moral imeti

vse socialne in prosvetne naprave v najlepšem redu, nima ne bolnice, ne hiralnice, ljudska šola pa je sramota za Tržič in nevarna za zdravje dece, ki jo obiskuje. Drugod je velika industrija pod težkimi bremenji, pri nas pa naj vse tri mali obrtni in poselitni, da pokrijejo vsaj redne proračunske stroške. Zastopniki naše občine so vedno in povsod izjavljali, da nismo sovražniki industrije, nasprotno veselimo njen razvoj in procvit, toda razvija in raste naj na svoj račun in ne na račun malih in najmanjših, občinskih davkov pa naj nosi primeren delež, da bo mogla vsiti občina svoje dolžnosti. V zadnji seji je sklenil občinski odbor, naj se pošlje vsem pristojnim ministrstvom in vsem poslanskim klubom peticijski, v kateri naj se obrazloži finančno stanje tržičke občine in zahteva, da se zakon o pridobitni spremeni tako, da bodo tudi komanditne družbe obdavčene s pridobitno kot so delniške družbe in družbe z omejeno zavezo. Dokler ta peticijski v skupščini ne bo rešen, pa občinski odbor ne odneha od svoje zahteve po dovolitvi davščine na motorne sile. Upamo in pričakujemo, da nam bodo šle oblasti pod novo vlado bolj na roke kot doslej. Naše zastopstvo v občinskem odboru bo stalo vedno na stališču pravične obdavčitve vseh davkoplačevalcev in ne bo nikdar odnehalo od te svoje kardinalne zahteve, pa naj si tudi v bodočem občinskem odboru ostane v manjšini, kakor se to v predidnici pričakuje, naši nasprotniki pa bodo težko našli kalinov, ki bi jim pri prihodnjih občinskih volitvah šli na lim in hoteli s tem izpodkopavati samim sebi tla pod nogami.

Oglejte si in videli boste, da ima največjo izbero 1314-4 oblek za gospode in najbolj poceni vendarle J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12 Posebni oddelki: otroške obleke, moške perle

TOPLICE PRI NOvem MESTU. Sokolsko društvo nas je preteklo nedeljo razveselilo s prelepo gledališko predstavo. Uprizorilo je Meškovo trojejanke «Matis». Igra je polna krasnih scen ter zahteva spretnih in dobrih moči. Reči moramo, da so se vsi igralci potrudili, da bi bili kos svojim vlogam ter so stavljeni si nalogo čestno rešili. Predstava je bila dobro obiskana, kar dokazuje, da občinstvo lepe in dobro naštudirane igre rado poseja. Priporočamo, da nas sokolsko društvo v kratkem zopet razveseli s kako novo prireditvijo, ker le z vztrajnim in smotrenim delom se najboljšo odgovarja nasprotnikom na njihova natečevanja.

MUTA. Naš «Feuerwehr» očividno misli, da smo še vedno v Avstriji. Dne 25. marca je bilo o priliki nekega pogreba zopet slišati nemški komando. Ognjegasi so si nabavili tudi čudne trakovce, kakor so jih prejemale svoječasno najboljši strelci in dičijo z njimi svoja «junaka» prasa. Skrajni čas je že, da prenehajo podobna izživljanja in da preide društvo v slovenske roke.

PTUJ. Dne 27. marca smo poročali, da je ptujska požarna bramba iz nemško-nacionalnega šovinizma nasprotovala obrtnemu shodu, ki se je vršil dne 23. marca v ptujskem Narodnem domu. K temu poročilu dodajamo, da je predsednik požarne breme g. Ivan Steudte star. pod častno besedo izjavil, da njemu ni ničesar znanega o grajanem protivnem delovanju članov požarne breme. Ako bi v resnici kdo kaj takega storil, bi on osebnopredlagal njegovo izključitev, ker stoji na stališču, da se požarna brama ne sme pečati s politiko. Nimamo vzroka, da ne bi verjeli zadržili g. Steudteja. Ako je torej v resnici kak član požarne breme agitiral proti obrtnemu shodu, naj se pozitivni podatki naznanijo predsedniku. Pozivljamo pa istočasno ljudi, da naj se uvrstijo v aktivno člansko požarno brambo, ker je naša dolžnost, da se tudi v tej smeri udeležujemo.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Torek, 1.: Zaprt.

Sreda, 2.: «Faun». Na korist Udruženja gledaliških igralcev. Izv.

Četrtek, 3.: «Ašantka». D.

Petek, 4.: «Cezar in Kleopatra». F.

Sobota, 5. ob 16.: «Hamlet». Dijaška predstava pri znanilnih cenah. Izv.

Nedelja, 6.: «Kamela skozi uho šivanka». Izv.

Ponedeljek, 7.: «Othello». E.

Ljubljanska opera.

Torek, 1.: «Notredamski zvonar». B.

Sreda, 2.: Suzanina tajnost, Mozart in Salleri, Zapečatencl. C.

Četrtek, 3.: «Možiček» in plesni večer. A.

Petek, 4.: Plesni večer gđ. Wislakove. B.

Sobota, 5.: «Poljub». E.

Nedelja, 6.: «Aida». Izv.

Ponedeljek, 7.: Zaprt.

Celjsko gledališče.

Torek, 1.: «Faun». B. Gostuje ljubljanski ansambl.

Mariborsko gledališče.

Torek, 1.: «Manice pot v nebesa». E.

Sreda, 2.: Zaprt.

Sprememba ljubljanskega opernega repertoarja. Ker gostuje koncem tega tedna na povabilo uprave Narodnega gledališča iz Zagreba gospod Julj. Betetto v Zagrebu, se mora operni repertoar spreminiti.

Mariborsko gledališče. V petek 4. aprila nastopi v našem gledališču odlična umetnica gospa de Debicka, članica državne opere na Dunaju v predstavi «La Boheme» v vlogi Mimi. Ako bi bilo zanimanje za njeno gostovanje primerno veliko, bi eventuelno nastopila že v četrtek, dne 3. aprila kot Violeta v «Traviatu». — Dne 16. aprila uprizaro gledališče Finžgarjevo narodno igr. «Divji lovec» v režiji gospo. da Bratine. G. ravnatelj Bratina režira tudi to delo sceneko v enotnem, igri odgovarjajočem stilu. Sodeluje celokupni dramski ansambl ter ves operni zbor.

Slovenska umetnost v Hodoninu

Vojni čas, ko se je vsak narod izoliral znotraj svojih mej, je premagal. Politične razmere, ki so toliko časa spodbudile kulturno obhajanje, so se hvala bogu spremenile in žaja po spoznanju tujih

kulturnih pridobitev je vsak dan močnejša. Ta žaja je povzročila popolnoma nove poti in zveze, med zapadom in vzhodom ni več neprodiniga zidu in tudi Slovani so pričeli intenzivneje delovati v smeri medsebojnega spoznanja. Brez dvoma so v tej smeri storili dosedaj največ Čehi, ki jim je nacionalna država dala sredstva za ureditvenje davno zasnovanih načrtov. Cel sistem znanstvenih in umetniških uredb se ima zadržati novi orientaciji za svoja rešitva. Želja po spoznavanju južnih Slovanov je dobila v krepkih delavcih močno oporo.

Društvo moravskih upodabljačih umetnikov v Hodoninu je zasnovo za veliko poživljeno razstavo slovenske umetnosti, ki se bo vršila aprila meseca v «Domu umetnikov» v Hodoninu. Hodonin je srednjeveliko mesto na južnem Moravskem v bližini avstrijske meje, zaradi svojega močnega kulturnega življenja pa tvori središče moravskih Slovanov. V tem mestu bo torej prva povojna razstava slovenske umetnosti v tujini.

Udruženje jugoslov. upodabljačih umetnikov v Ljubljani je poverilo tehnične priprave za razstavo posebnemu odboru pod predsedstvom M. J. Umetniško razsodišče je poslovalo samo za mlade umetnike, ki niso vključeni v klub, kajti klubi so zbirali dela svojih članov sami. Nekaj starejših umetnikov je dobilo pravico svobodnega razstavljanja. Če pogledamo seznam odposlanih umet-

nin in udeležencev, izvemo, da se razstave niso udeležili F. Vesel, R. Jakopič in M. Stern. Od starejših slikarske generacije je tu samo M. Jama z večjo kolekcijo. Med mlajšimi umetniki srečamo člana kluba «Mladih» skoraj polnoštevilno, B. Jakac je med njimi z večjo kolekcijo; iz Maribora se je udeležil razstave klub «Grohr» in novi «Klub svobodnih». Razen teh klubov so se udeležili kot posamezniki nekateri člani «Vesne». Skulpturne so poslali: Dolinar, Drago Vahtar in Fran Repret.

Ta lista je kaj čudna. Na noben način ne odgovarja resničnemu položaju slovenske umetnosti. Koliko imen neznanih diletantov se nahaja v seznamu, med njimi ljudje, ki jih iz razstav sploh ne poznamo in ki so celo tuji. Svoboda je bila prevelika. Vsek klub so je smel udeležiti te kolikortoliko reprezentativni zamljive razstave, nihče pa ne ve, na kakšni podlagi se danes snujejo klubi s par imeni. Zato se ne čudimo, da manjka reprezentanti našega slikarstva, ki so ostali pred ostro sodbo tujine. Razstava v tujini je vedno kulturnega pomena za ves narod, ne gre se torej ozirati na žustva enega ali drugega umetnika ali na malenkostno stališče enakopravnosti, če ni ta enakopravnost res utemeljena z umetniško kvaliteto. Mnoci razstav v zadnjih letih nam je podala dovolj zanesljiv pregled čez naše moči in na to marljivo opirto bi moralo izbirati enotno razsodišče

vsaj dela za Hodonin. Tako bo pa razstava v kvalitetnem oziru fragment, obtežen z množico brezpomembnega in doma sploh neznanega balasta.

Požrtvovalnost moravskega umetniškega društva bi zaslužila boljšega odziva in globlje kulturne razumevanja pri nas. Treba bo ustanoviti forum, ki bo v takih slučajih prevzel funkcijo organizatorja in bo javnosti odgovoren za kulturno reprezentanco. F. M.

Gostovanje H. Debigke v Ljubljani. V nedeljo je ga. Debigka zaključila svoje gostovanje kot Violeta v «Traviatu». Po precej hladni Butterfly smo konstatirali, da nas je kot Margareta ogrela in smo pričakovali, da bo v koloraturni partiji Violeta najboljša. In nismo se motili; z njo je dosegla v Ljubljani največji uspeh in vroče priznanje vse mnogobrojne publike. Njen krasno izsolani glas, siguran v vseh legah, zmagovit v višinah in zlasti prijeten v sredini, njena elegantna igra in simpatična zunanost so se uveljavili v «Traviatu» vsekoli. V koloraturi pa je rezervirana in ji v bravurnih trillih prednjači ga. Vesel-Pola. Predstava je bila vobče prav dobra. Odlični gost je potegnil vse ansamble za seboj. Izvrstna sta bila tudi tenor g. Sowlski in bariton gospod Popov, ki je žel v 2. dejanju po krasni ariji specialen aplavz; prav dobra sta gg. Debevec kot zdravnik in g. Šubelj kot kavalir. Predstava je bila vsekoli

Domače vesti

• Naša razmejitve s Italijo. V nedeljo je prispel z ekspresnim vlakom iz Beograda v Ljubljano italijanski vojni ataše Visconti Proscio, ki je večerj dopoldne dolgo konferenco s predsednikom naše razmejitvene komisije, polkovnikom gospodom Daskalovićem glede rešitve spornega mejnega vprašanja v Sloveniji. Gospod Visconti je posetil od 11. do 12. tudi komandanta dravske divizije g. generala Stojanovića in velikega župana gospoda Šporna. V nedeljo popoldne so se podali na mejo, zvečer pa je italijanski vojni ataše odpotoval z ekspresom v Rim. Ker se bliža razmejitve na Notranjskem k zaključku, so prispeli večerj v Ljubljano zastopniki posameznih vasi iz občine Cerklja pod vodstvom g. Kastelica, in sicer: Kastelje in Meden za Cerkljo, Turk za Zelše, Martinčič in Kebe za Jezero ter Opeka in Otoničar za Dol. vas. Namerali so se zglasiti pri polkovniku g. Daskaloviću in ga prositi za intervencijo v prid posestnikov dotičnih vasi. Ker pa je bil g. Daskalović odsoten, so imenovani zastopniki predložili informacije in želje tajništva JDS, da jih zastopa na merodajnem mestu.

• Imenovanja v sanitetni službi. V sanitetni službi so imenovani: dr. Stefan Vuesak za začasnega sekundarja v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani, dr. Fran Misa za začasnega sekundarja v splošni bolnici v Ljubljani in dr. Elza Šoss za začasnega sekundarja v splošni bolnici v Ljubljani.

• Novi tajnik ministra prosvete. Za tajnika v kabinetu ministra prosvete je imenovan g. Miloš Brezgovac.

• Denarna pisma za inozemstvo. Ministrstvo pošte in brzojava razglasi, da se s 1. aprilom uvede promet z denarnimi pisni med našo državo ter Anglijo, Belgijo in Turčijo.

• Odlični gost s severa. V Zagreb je prispela predvčeršnjim gospa Ingeborg Steman, lektorica nordijskih jezikov na univerzi v Poznanju. Gospa Steman se bavi s študijem jugoslovanskih jezikov in naših kulturnih razmer. V Zagrebu priredi te dni predavanje v hrvaškem jeziku o razmerah na Danskem.

• Nagrade za pomožno učiteljstvo. Prosvetni oddelek za Slovenijo vabi veroučitelje dušne pastirje, učitelje na ekskurzijskih šolah in oddelkih za oddajanje otroke in nestalno nameščene učiteljice žen. roč. del. da naj predložijo vsaj do 15. aprila 1924. prijave za nagrade v smislu razglasa višjega šolskega sveta v "Uradnem listu" št. 8 iz leta 1923. s to razliko, da navedejo samo eno razdobje, t. j. za čas od 1. januarja do 31. marca 1924. Na poznejše prijave se prosvetni oddelek iz proračunskih ozirov ne bo mogel ozirati.

• Blagajna delegacije ministrstva financ. Po odreditvi finančnega ministra se dosedanja oddelčna blagajna v Ljubljani nazivlje odselek blagajna delegacije ministrstva financ v Ljubljani.

• Pešni izlet v Grško. Maturanti gimnazije v Mostaru prirede poučni izlet v Grško, kjer obiščejo najprej otok Krk in počaste spomin na našo svobodo padlih junakov, nato pa obiščejo Atene in druga grška mesta v smeri proti Solunu. Prosvetno ministrstvo je dovolilo za ta poučni izlet subvencijo v znesku 5000 Din.

• Odlok o telefonskih razgovorih. Iz Beograda poročajo: V interesu pravilnega telefonskega prometa in zaradi trgovskih ter industrijskih potreb je ministrstvo pošte in telegrafa izdalo nastopni odlok: Nobeno državno oblastvo ne sme v mednarodnem telefonskem prometu zavzeti telefonske linije več kakor za šest minut. Državne oblasti smejo od 10. do 11. ure dopoldne porabljati mednarodne telefonske zveze samo za najvažnejša in neodložljiva sporočila, od 11.30 do 12. ure pa nobeno državno oblastvo ne more dobiti zveze na glavnih progah, ki vodijo iz Beograda v pokrajinske centre, ker se ta čas rezervira izključno za borz-

ne in trgovske razgovore ter se morejo izjeme dovoliti samo po osebnem odobrenju ministra.

• Smrtina kosa. V Ljubljani je umrla v nedeljo v starosti 66 let ga. Uršula Sterlekar, soproga tiskarniškega faktorja in vrlega našega somišljenika g. Sterlekarja. Pokojnica je bila blagega značaja in splošno priljubljena. Pogreb bo danes, ob 4. uri popoldne iz deželne bolnice. — V Trebnjem je umrla v nedeljo ga. Rozi Novak, roj. Gorec, soproga trgovca g. Josipa Novaka. Pogreb bo danes ob 10. uri dopoldne v Trebnjem. Blag jima spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

• Sprejem v jugoslovansko državljansko. G. dr. Aleks. Višnovski, zdaj praktični dežel. sodišča v Ljubljani, rodom iz Kijeve, bivši ruski čevtnik, je z ženo in otrokoma sprejet v jugoslovansko državljansko izvezno od § 44. gradjanskega zakona.

• O. Z. javnih nameščencev in upokojencev ima nujno sejo državnega odbora v četrtak dne 3. aprila ob 20. uri v malem salonu restavracije "Mraz". Prisost imajo samo gg. delegati, ki pa naj pridejo vsi. — Predsedstvo.

• Naš krašni promet. Nedavno je bil odprt zračni promet med Pančevom in Parizom. Prvi aeroplan, ki je prispel iz Pariza, je prinesel za beograjske trgovce luksuznega blaga v vrednosti pol milijona dinarjev, za katero se je plačalo okroglo 50.000 dinarjev carine.

• Angleško-jugoslovanski klub v Beogradu. Dne 10. aprila bo v Beogradu svetočnno odprtje Angleško-jugoslovanskega kluba. Klub, ki je vzel v Pozorišni ulici v najem šest sob, bo imel čitalnico, biblioteko, učilnico za angleški jezik in prostoro za zabavo. V čitalnici bo članom na razpolago nad 50 angleških listov. Projektor kluba je prine Pavle, častna predsednika pa angleški poslanik v Beogradu sir Albin Young in naš londonski poslanik dr. Milan Gavrilović.

• Dinarski dan za pomoč vestalskim Slovincem. Maribor in Ljubljana prirediti v soboto 5. t. m. "Dinarski dan" za gladojoče slovenske delavce v Vestfaliji. Občinstvo prosimo, da se spomni trpežnih bratov z obilnim nakupom cvetlic, ki se bodo v to svrhu prodajale po ulicah. Dajte vsaj en dinar za brezposelne naše delavce v tujini. Povsod po deželi pa se bo vršil Dinarski dan v nedeljo, dne 6. aprila.

• Dobrotniki našega dišastva. Odbor Slov. dišastve zadruga v Pragi nam je poslal obširen seznam darovalcev, ki ga radi pomanjkanja prostora žalibog ne moremo priobčiti. Društvo je prejelo dosedaj skupno 14.880 Din, 50 lir in 100 Kč in se vsem dobrotnikom najiskreneeje zahvaljuje.

• Občni zbor "Društva konceptnih uradnikov politične uprave v Sloveniji" se bo vršil dne 13. aprila 1924. ob pol 10. uri dopoldne v knjižnični dvorani palače pokrajinske uprave v Ljubljani. Na polnoštevilno udeležbo vabi odbor.

• Novi most med Novim Sadom in Petrovaradinom. Gradbeni dela pri velikem novem mostu, ki bo vezal Novi Sad s Petrovaradinom, se bližajo koncu. Novi most se bo že početkom meseca maja izročil javnemu prometu.

• Obravnava proti Čarugi. Preiskava proti zloglasnemu slavonскому razbojniku Jovanu Čarugi in njegovim tovarišem je končana ter je preiskovalni sodnik dr. Ignjič že izročil vse spise državnemu pravdnstvu v Osijeku. Po informacijah zagrebških listov se glavna obravnava proti Čarugi prične dne 1. maja. Trajala bo tri tedne, mogoče tudi mesec dni.

• Izredna poroka muslimana s katoličanko. Mestni župnik bakarski, kanonik Mate Polić je pred par dnevi poročil v katoliški župni cerkvi ženina muslimanske veroizpovedi in nevesto katoličanko. Zanimivo pri tem je, da ostaneta oba nupirjena v dosedanjih veroizpovedih. Pri porokah različne veroizpovedi na-

vadno prestopi eden nupirjen k veroizpovedi drugega, ker se pač tako najlaže doseže veljavna poroka. Slučaj, ki se je dogodil v Bakru, je razmeroma redek, ker se zanj doli dispensa iz Vatikana le pod težkimi pogoji za nekatolika.

• Vlom v Zabukovel. V trgovino Antona Malusa v Zabukovel pri Zalcu so v noč na 26. marca vlomili neznani tatovi in odnesli za 5300 Din raznega blaga, kakor usnja, ševlje in celo repetirno pištolo. Tatvine je sumljiv neki tuji mož, ki se je že dalje časa potepal po vasi in ki je pozneje neznanomkam izginil.

• Rujari broše v našem uredništvu. — Najmlajša Sokolica Grlca v Višnji gori nam je poslala večerj prvega rujavega brošča, ki se je pojavil v tamkajšnji okolici. Četudi je bil rujavec valed dolge vožnje nekoliko utrujen, je v gorki sobi postal kmalu precej živahen ter je veselo strkal skozi okno v porajajočo se pomlad.

• Izprememba v zagrebškem oddelku za prosveto. Minister prosvete g. Svetozar Pribičević je podpisal odlok, s katerim je bil dosednji šef personalnega oddelka oddelka za prosveto in vere v Zagrebu g. Fabijanović suspendiran. Na njegovo mesto pride začasno najstarejši uradni odsek, šolski nadzornik Roksančić.

• Obesil se je radi žene. Pri sv. Petru pod Mariborom se je v noč od 22. na 23. marca obesil posestnik Ivan Puntner, obče priljubljen in spoštovan mož, mro-ljuben sosed in umen gospodar. Iz njegovega poslovnega pisma je razvidno, da so ga nesrečne družinske razmere spravile do obupa in je šel raje v smrt, kakor da bi še naprej prenašal dosedanje muke in trpljenje.

• Požar. Pišejo nam? Tvrška Mazele in Pečaver je imela v gozdu na Gačah na Dolenskem v neki baraki že pol leta približno deset vagonov oglja. Dne 27. marca zjutraj je nastal na dosedaj še nepojasnjen način v baraki požar, ki je uničil vse blago. Požar je sicer takoj opazil neki posestnik, ki je šel proti Črmošnjici, vendar pa je bila vanka pomoč izključena. Približno tisoč metrov od barake za posleni italijanski ogeljarji požara niso opazili. Škoda se ceni na pol milijona kron, ki pa je po večini krita z zavarovalnino.

UNDERWOOD FRANC BAR
PIŠALNI STROJI
LIUBLJANA, CANKAR, NAB. 5. Tel. 407

Načrte
za učinkovito inserate oskrbi svojim odjemalcem brezplačno.
ALOMA COMPANY
LIUBLJANA, 808/a VI

Iz Ljubljane

u— Vprašanje mestnega šolskega sveta. Klerikalno-socialistična večina ljubljanskega občinskega sveta je doživela občuten poraz. Ministrstvo za notranje zadeve je namreč dne 10. marca ugodilo pritožbi obč. svet. Turka proti izvolitvi zastopnikov magistratne koalicije v mestni šolski svet in se postavilo na edino pravilno stališče, da funkcija doba dosedanjih članov te korporacije še ni potekla. Kakor znano, se je črnoordea koalicija, ki je prišla na krmljo v občinskem svetu, takoj hotela polastiti mestnega šolskega sveta in kratkoma pro-glasila, da so mandati starih zastopnikov že ugasnili. Na enako stališče se je postavila tudi pokrajinska uprava. Vseled odloka notranjega ministrstva ostane sedaj mestni šolski svet do poteka svoje funkcije dobe v svoji stari sestavi.

u— Odhod avstrijskega generalnega konzula. Z današnjim opoldanskim brzo vlakom zapušta Ljubljano dosedanj avstrijski generalni konzul g. dr. Kohlruss, ki je, kakor znano, imenovan za avstrijskega poslancaškega opravnika v Sofiji. G. generalni konzul, ki je vžival v našem mestu radi svoje izredne ljubeznivosti in koncilijantnosti splošno simpatije, od-potuje najprej na Dunaj, od tam pa na svoje novo mesto.

u— Električnica Save. Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, Sekcija Ljubljana, nadaljuje razpravo o preskrbi mesta Ljubljane z elektriškim tokom. Po naprosilu Sekcije pre-dava v sredo, dne 2. aprila ob 18. uri v dvorani Mestnega magistrata univ. prof. dr. Karl Hinterlechner o temi: "Elektri-fikacija Save v interesu Ljubljane z ozi-rom na geološke razmere". Ker je pro-stor omejen, se vabijo na prireditve le člani Sekcije in gostje, katerim se vabila posebej dostavijo.

u— Poziv oblikujočim umetnikom. — Da se ustvari ožji kontakt med odborom S. U. J. O. U. in ostalimi člani, je sklenil odbor, da bodo odslej odbore seje pristopne vsem članom. Prihodnja se vrši danes, dne 1. aprila ob 8. uri zvečer v gostilni pri Mraku (Rimska cesta).

u— Mestna vrtnarja sprejema izurje-nega vrtnarskega pomočnika. Vrtnarski pomočniki, ki so izvežbani v delu v drevesnici ter z deli vzdrževanja nasadov, imajo prednost. Lastnoročno prošnje z vsemi potrebnimi prilogi se vlagati do 7. aprila 1924 v mestnem gospodarskem uradu na magistratu.

u— Koncert. Vsak dan v restavraciji in kavarni "Tratinke" koncert salonske kapele od 8. do 1. ure ponoči. — Vstop prost.

u— Nesreča. Pri obrezovanju kostan-jev se je večerj ponesrečil v Tivoliju okrog četrta na dve popoldne mestni de-lavec Anton Kozlevčar, doma iz Trebe-ljavega pri Ljubi. Padel je raz lastno in

dobil pri padcu močne notranje poškod-be. Prepeljan je bil s rešilnim vozom v bolnico.

u— Policijske prijave. Od nedelje do ponedeljka so bili policiji prijavljeni sle-deči slučaj: 2 tatvini, 2 prestopka ka-ljenja nočnega miru, 15 prestopkov ce-stnega policijskega reda, 2 prestopka pa-saja kontumaca, 1 prekorajenje policijs-ke ure, 1 prestopok beračenja in 1 pre-stopok v zlaščevalnih predpisih.

u— Aretiran je bil v nedeljo popoldne radi beračenja na Sv. Petra cesti Josip Kos, doma iz Vrha pri Krškem. Splošno se opaža v Ljubljani čimdalje več bera-ške nadleže, ki nadleguje ljudi na cesti, po gostilnah in tudi pri privatnih stanova-njih.

Iz Maribora

a— Mariborska številka "Jugoslovansko-čehoslovanske Lige". Večerj je do-spela v Maribor četrta številka praškega mesečnika "Jugoslovansko-čehoslovanske Lige", ki je posvečena skoro izključno Mariboru in nosi naslov "Mariborska številka". List prinaša celo vrsto član-ov izpod peresa Mariborčanov. V uvod-nem članku poroča generalni tajnik praške lige dr. Koutsky o ustanovitvi Lige v Mariboru. Sledje članki: dr. Reisman, O postanku Lige v Mariboru; B. Borko, Kulturne razmere v Mariboru; A. Krži-nič, Gospodarski razvoj Maribora; dr. Fr. Kovačič, Narodnostne razmere v Ma-riboru; Fr. Bureš, Češki klub v Mariboru; Rotter, Pohorje; Fišer, Češka industrija v Sloveniji itd. List prinaša tudi lepe slike z Maribora, Pohorja ter se dobiva pri dobrih mariborskih Lige.

a— Društvena zborovanja. Jugosl.-čsl. Liga v Mariboru ima v torek 1. t. m. ob 19. v Grajski kletki odborovo sejo. — Občni zbor Protituberkulozne lige se bo vršil v petek 11. t. m. ob 20. v mali ka-zinski dvorani. — Mariborsko učiteljsko zboruje v torek ob pol 10. v III. deški osnovni šoli na Ruški cesti. Ob 17. pa je prijateljski sestanek v spomin petlet-nice prihoda slovenskega učiteljsva v Maribor, h kateremu so vabljeni vsi pri-jatelji učiteljsva.

Iz Celja

e— Sredpostni sejm v Celju, dne 29. marca v Celju dva jetniška paznika okr.-sodišča. Kadaver uničene živali se je pre-iskal v celjski bakteriološki stanici ter se je dognala brezdrvomno steklina. Oba ugriznjena paznika za zdravstveno oblast takoj odposlala v Pasteurjev inštitut v Zagreb, celjske mačke pa bodo zapadle najstrožji kontumaci. Ne ve se še, ali bodo morale biti privezane ali pa nositi nagobčnike.

e— Sredpostni sejm v Celju. Dne 29. marca je bil od prodajalcev, okrog 200 po številu, izredno dobro obiskan. Tako veliko trgovcev je le redkokdaj pose-čalo celjske prod. sejme. Živine se je prignalo le malo in še ta je bila slabše kakovosti. Cene so nekoliko padle. Pri-peljalo se je mnogo svinj, a prodalo le malo. V splošnem je bilo opaziti na sejmu le malo okoliškega prebivalstva, še manj pa kupcev, kar dokazuje sploš-no stagnacijo v trgovini, katero povzro-ča pomanjkanje denarja.

e— Celjski kapucinski most. V petek dne 28. t. m. se je vršila v navzočnosti župana, zastopnikov obč. odbora, magi-stratnih uradnikov, okrajnega zastopa in izvedencev kolavdacija prenovljenega kapucinskega mostu. Komisija je ugo-to-vila, da je stavbenik Vinko Kukovec dovršil vsa popravila solidno in da bo most služil lahko še več let svojemu na-menu. Proračun okroglo 190.000 Din se je sicer prekorajil za približno 80 odst., ker se prvotno ni niti slutilo, da so bili piloti in ves material na starem mestu že v tako slabem stanju. Država je pri-spevala k popravilu 90.000 Din, ostali znesek pa krijeta z manjšim prispev-kom okrajni zastop in okoliška občina tako, da pade velika večina bremena na mestno občino. Kljub tej obremenitvi mestnih financ je dovršil občinski za-stop važno nalogo, ker je razrešil pri-hodnje občinske očete za nekaj let težke skrbi, kako zgraditi novi most, celjsko meščanstvo pa velikih novih davčnin, ki bi jih zahtevala nova moderna zgradba mostu.

e— Nesreča pri prenavljanju električ-nega omrežja v Celju. V soboto, dne 29. marca dopoldne, je zabijal delavec Ivan Ribezun na poslopju trgovca Chibe na Kralja Petra cesti v zid klin, na ka-terega je nameraval pritrditi električno žico. Pri tem se je visoka, iz dveh delov sestavljena lestva zlomila, in Ribezun je padel iz višočine tik za tlakom na tla ter si je poleg težkih zunanjih in no-tranjih poškodb pretrsel tudi možgane. Ponesrečenca so takoj prepeljali v zelo opasnem stanju v javno bolnico.

Vremensko poročilo

Ljubljana 31. marca 1924.

Ljubljana 808 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	14.	768.0	6.8	sev. zap. vzhod	oblačno	—
Ljubljana .	17.	768.8	10.8	sev. vzh.	več. obl.	—
Ljubljana .	21.	768.8	8.6	sev. vzh.	jasno	—
Zagreb .	7.	769.1	5.0	brevetna	oblačno	—
Beograd .	7.	768.8	6.0	—	—	—
Dunaj .	7.	763.1	2.0	jg. zap.	jasno	—
Praga .	7.	763.1	—1.0	brevetna	—	—
Inozemst .	7.	769.0	4.0	—	oblačno	—

VLjubljani barometer stan. temper. nižja

Solnce vzhaja ob 5:40, zahaja ob 18:29

Dunajsko vremensko poročilo. Sevrni vetrovi nad Srednjo Evropo so prodirli večerj dalje proti jugu in so v Avstriji povzročili padec temperature. Davi je bila no nekaterih postajah z dolinami se

Iz Primorja

• Generalni tajnik fašistovske stranke Giunta v Postojni in Sežani. V soboto popoldne so fašistovski kandidati pose-tili Postojno in Sežano. Prvi je govoril Suvich, ki je naglašal velike uspehe Ita-lije v mednarodni politiki, generalni taj-nik stranke Giunta pa je obljubljal Po-stojni veliko bodočnost kot obsejmemu prometnemu mestu. Istega dne je prišel Giunta z Banellijem in Suvichem tudi v Sežano, kjer je priredil javen shod pred cerkvijo, ki so se ga morali udeležiti vsi župani iz okolice in celo gojenci ljud-ske šole. Vsi govorniki so se zavzemali za fašistovsko listo in poudarjali pravičnost Italije napram Slovanom, ki jih po njihovem mnenju slovanski voditelji samo zapeljujejo. Giunta je občutil potrebo da se je zagovarjal radi požiga Narod-nega doma in se povselp pri tem do go-rostasne trditve, da so fašisti izvršili po-žig samo v silobranu. Sicer pa se je ob-našal precej arogantno in pozivil Slo-vence, da naj se dajo kratkoma raz-naroditi. Odgovor zato bo dobil 6. aprila t. l.

• Novice iz Idrije. V Idriji je prošlo na-delo nagle smrti umri občinski uradnik g. Viktor Novak. — Brezposelnost silne narašča. Do 23 let stari so z malimi iz-jemami vsi brez dela in brez kruha. De-la ni dobiti nikjer. V Idrijskem rudokopu ni več kruha za domačine, dočim se tu-jcem odpirajo vrata. — Prošli ponedeljek se je obesil bivši rudar Josip Pahor. Po-kojnik je bil skrben družinski oče. Zapu-šča mater, ženo in dva nepreskrbljena otroka.

• Dva laška finančna stražnika obso-lena zaradi umora jugoslovanskega fi-nančnega stražnika. V četrtke zvečer se je pred tržaškim vojaškim sodiščem za-ključila štiridnevna razprava zaradi umora jugoslovanskega finančnega stražnika Radoje Rastovića ki sta ga 20. avgusta 1923 pri Trati v Idrijskem okraju ustrelila italijanska finančna stražnika Gio-vanni Battista Mancini in Angelo Mazzei, češ ker se jima je rogal. Na razpravi se je dokazalo, da sta italijanska stražnika prekorajila mejo za približno 200 metrov in izstrelila štiri strele za bežečim ne-čadorženim Rastovićem, ki je, zadet po dveh strelah v glavo padel mrtve na tla kakih 400 metrov od meje na jugoslovanskih tleh. Vojaški obtožitelj kap. Pizzillo je predlagal obsodbo na 13 let in 2 me-seca zapora. Sodni dvor, ki mu je pred-sedoval major Girolami, je upošteval razne olajševalne okoliščine obsodil oba obtoženca zaradi "vzajemne sokrivde na umoru", zapustil službeno mesta in kršitve predpisov na tri leta in en mesec vojaškega zapora, odstavitev od javnih služb za eno leto in plačilo sodnih stroškov.

SLOVENSKI PEVSKI PRAZNIK.

Redna letna skupščina Zveze sloven-skih pevskih zborov v Ljubljani se vršiv nedeljo, dne 6. aprila 1924 ob devetih do-poldne v pevski dvorani Glasbene Matic-e. Dnevni red: 1.) Poročilo odborovih funkcionarjev: tajnika, blagajnika, arhi-varja, pevovodje in revizorjev. 2.) Pre-tres pravil Saveza pevskih zborov kra-ljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Stališče Zveze slov. pevskih zborov in tozadevni definitivni sklep o pristopu. 3.) Predavanje g. Srečka Kumarja: O po-zitvi v zborovski glasbi. 4.) Volitve no-vega odbora. 5.) Slučajnosti. Za sklep-otno skupščino je po § 12 Zveznih pravil treba udeležbe vsaj polovice zastopnikov včlanjenih zborov. Na skupščino je Zve-za povabila tudi zastopnike br. srbskih in hrvaških zborov. — Popoldne obtreh se vrši v veliki dvorani Uniona velik pevski koncert s sodelovanjem 14 v zve-zi včlanjenih zborov. Po koncertu ravno-tam pozdravni večer Zveze na čast go-stom in udeležencem skupščine.

Temeljem odloka ministrstva saobra-čaja z dne 20. 3. t. l. št. 5064 imajo ude-leženci skupščine in koncerta ugodnost polovične vožnje v Ljubljano in nazaj od 2. do 10. aprila. Pri nastopu vožnje si kupijo celo karto, ki velja z društveno legitimacijo in potrdilom Zveze o udele-žbi na njenih prireditvah tudi za povra-tek.

Pevski zbori, ki sodelujejo na koncer-tu, dobe po pošti vsa potrebna navodila.

PREKLIC.

Podpisani prekličem vse besede, s ka-terimi sem se neresnično in žaljivo tati-zal v pogovoru napram orožnikom od Sv. Jurija ob Pesnici, gg. Kemaču in Pečniku v gostilni Paharnik o noslovod-jih trgovine Resnik, g. Stanku Mann in Zgornje sv. Kungote, ker so brez vsake podlage.

Zahvaljujem se g. Mannu, da je odst-pil od sodnega postopanja.

Franc Pascolo

animirana. Dirigiral je skrbno naštudira-no oporo g. Neffat.

Koncert Zveze slovenskih pevskih zborov. Prilikom svojega občnega zbora priredi Zveza v nedeljo, dne 6. aprila ob 8. uri popoldne v Ljubljani v Union-ski dvorani koncert, pri katerem nastopi okrog 600 pevcev, in sicer člani šestih ljubljanskih društev in osmih zunanjih. Vsa izmed teh zborov nastopi z enim ali dvema zboroma. Tako bomo imeli priliko čuti kako se goji slovenska pe-sem med našimi pevskimi društvi. Pred-prodaja vstopnic v Matični knjigarni. Na-tančni spored javimo v prihodnjih dneih.

III. koncert jugoslovanske komorne glasbe v Ljubljani se vrši v ponedeljek, dne 7. t. m. Abonente, kakor tudi druge posebnike opozarjamo na tiskani spored, na katerem sta podrobneje raztolmačena Dobroničev in Lhotkov kvartet. Za boljše in lažje razumevanje skladb sta te dve analizi neobhodno potrebni. Predprodaja stojišč in programov v Matični knjigarni.

Hudožestveniki v Beogradu. Večerj, v ponedeljek so dospeli člani Hudožestve-nega teatra iz Sofije v Beograd, kjer bodo absolvirali še kratko tridnevno gostova-nje. Nato se podajo v ostala mesta, a ka-terimi so se pogodili. 9. aprila nastopijo prvič v Sarajevu.

Zagrebsko gledališče. Gostovanje beo-grajskega dramskega ansambla v Zagre-bu je končano. Beograščani so se že od-peljali domov. — V operi se je v nedeljo večerj "Prodana nevesta" v ponedeljek pa

je praznoval basist g. Tošo Lesić 40letni-co svojega gledališkega delovanja. Pel je naslovno vlogo v Donizettijevi operi "Don Pasquale". Ob tej priliki je gostoval slo-venski tenorist Josip Rijavec v vlogi Ernesta. — Opernetno gledališče upri-zarja "Koren lečen" in Fallovo opereto "Madame Pompadour".

Smetanova proslava v Bukarešti. V bukarškem "Atheneumu" se je 24. marca vršila proslava Smetanove stoletnice med Rumuni pod protektoratom prestolona-slodnika Karla. Bukareška filharmonija je izvajala simfonični cikel "Ma vlast".

Brucknerjeva stoletnica. Letos v sep-tembru bo stoletnica rojstva skladatelja Brucknerja, katera se proslavi na Dunaju posebno svečano s sodelovanjem glasbene akademije in dunajskih filharmonikov.

Tridesetletnica srbske gledališke igralk. 7. aprila praznuje članica Na-rodnega gledališča v Sarajevu ga. Lepo-sava Nikšić tridesetletnico svojega ude-leževanja na gledališkem odru. Njena do-mena je bila zlasti nacionalni repertoar. Jubilantka je za svoje zaslugi na polju dramske umetnosti odlikovana z redom sv. Save.

Lisinskega opera "Ljubav i sloba" pride v kratkem na repertoar zagrebško-gledališča. Naštudiranje dela vodi ka-pelnik Fr. Lhotka, ki je izbral za glavne interprete opere gojence zagrebške glasbene akademije, katera razpolaga z dobrim naraščanjem.

Iz življenja in sveta

Pregnan budistični papež

Nedavno je iz Kalkute v Indiji dospela vest, da je moral poglavar kitajskih budistov, Dalai-lama, ki je imel nad sto in sto milijoni Kitajcev takšno oblast, kakršno ima papež nad kristjani.

Ze več stoletij ni bilo med Kitajci nobene velike in dalekosežne verske prekucije, ki bi se lahko primerjala s pobegom Dalai-lame. Zato je Evropa sprejela poročilo o pobegu s skrajno rezervno. Šele polagoma so se vesti potrdile. Sedaj je jasno, da je moral Dalai-lama postaviti samostan radi pobune menihov, ki so se vrhovnemu svečniku postavili po robu.

Dalai-lam je bil v Tashi-lumpu, kjer je sedež vseh budističnih verskih poglavarjev. Vlada je okoli dvajset let. Svojo oblast je delil s Pan-čen-rinpo-čejem, ki mu je po svojem svečeniškem stališču enakoveren. Zadnja leta pa je prišlo med obema do ostre borbe, ki je končala s porazom Dalai-lame, zoper katerega so se uprli menihi.

Na svoje visoko mesto je došel po begu vrhovni poglavar po zelo čudnem naključju. Ko je njegov prednik ležal na smrtni postelji, je izjavil menihom v samostanu, da mu bo sledil deček, ki ga bo rodila gluha mati v uri njegove smrti. Takoj so se razkropili menihi po ozemlju svojih vernikov in začeli iskati napovedane dete. Po dveh dneh so našli v hiši nekega kitajskega težaka dojenčka, katerega je rodila gluha mati pred 48 urami. Vzeli so dete s seboj, ga negovali in odgajali ter ga pozneje posadili na prestol.

Budisti svoja vrhovnega svečenika zelo spoštujejo in časte, ker ga smatrajo za inkarnacijo Bude. Morali so biti zelo hudi vzroki, da je prišlo med budistični menihi do pobune, ki je privedla Dalai-lamo k pobegu. Tudi ta je bil zelo težaven in budistični papež je ušel po čudnem naključju. Predno je prestopil angleško ozemlje, so ga namreč ujeli. Na vprašanje kdo je, je dejal, da je višji državni uradnik v Tibetu ter predložil ponarejene dokumente. Nakana se je posrečila. Dalai-lama je bil kmalu nato na angleških tleh, kjer ga njegovi nasprotniki niso smeli več zasledovati, ker bi sicer izzvali konflikt z britanskimi kolonialnimi oblastmi.

Singapur

Z napeto pozornostjo je ves svet moral prve korake Macdonaldove vlade v področju vnanje politike Velike Britanije. Biti socialista, a hkrati voditi zunanjo politiko tako izrazito imperialistično državo kakor je Anglija, ni enostavna stvar je pa važen problem tako za Anglijo samo, kakor za ostali svet.

In kakor nalašč ima ravno sedanja doba za Anglijo več prvovrstnih političnih problemov, nad katerimi se bo morala preizkusiti angleška vnanja politika pod socialističnim vodstvom. V Egiptu so baš ob nastopu Macdonalda zmagaali ekstremni nacionalisti Zaglul-paše, vztrajali protivniki Anglije; kako se bo z njimi sporazumel sedanji angleški premier, dozdaj še ni bilo treba preizkušati. Pač pa je glede Indije, kjer istotako prevladuje ekstremna struja med domačini, Macdonald že izrekel sodbo, da je treba biti za popolno samostojnost najprej zrel potem šele je more biti narod deležen...

Tretji preizkusni primer je Singapur. Prejšnja unifikacijska vlada je sklenila, da spremeni to pristanišče v veliko pomorsko trdnjavo prvega reda. Baš te dni pa je angleški parlament sklepal o tej zadevi in sklenil, da se ta načrt ne izvrši, in da ostane torej Singapur kakor doslej le trgovska luka. Toda Macdonald je dobil za to miroljubno odločitev le slabo večino z delom liberalnih glasov. Vendar zadeva s Singapurom morda

vendar ne bo tako enostavno odpravljena. S Singapurom so hoteli angleški državni zagotoviti sigurnost na vodah Tihga oceana, kjer preti za bodočnost konflikt med Japonsko in Ameriko. Japonske pa so se pričeli bati tudi mnogi v Angliji sami, najbolj pa so opozarjali na nevarnost s te strani Avstralci in Novozelandci. Ti so fanatični nasprotniki Japoncev, boječi se njihove ekspanzije, njihove lakote po praznih oziroma malo obljubljenih deželah, kakor je Avstralija. Almirali so z Avstralije domovino, češ da stremi Japonska tudi po tem, da nahajša Indijo zoper Angleže, želeli si njenih bogatih sirovin itd. Skratka Avstralija se je čutila ogroženo po japonski pomorski moči in gospodarski ekspanziji, zato je zahtevala, da jo domovina krepkeje zaščiti. Na drugi strani pa so tudi v Londonu želeli imeti za vsak slučaj v neposredni bližini Tihga oceana dovolj močno vojno brodogradnjo, da se v odločilni meri občuti volja Anglije v aktualnih tankašnih problemih, — zlasti odkar odstranitev nemške pomorske nevarnosti dovoljuje poljubno razpolaganje z evropsko mornarico. In iz teh okolnosti se je rodil načrt, armirati Singapur, ki ima nenavadno ugodno lego in se s polno pravico imenuje drugi Gibraltar, katerega pa po svetovni važnosti še močno prekaša. Ta načrt pa je sedaj padel in bodo nezadovoljni pred vsem Avstralci, ki so si od njega mnogo obetali. Ni pa tudi izključeno, da bo opustitev povzročila tudi doma v Angliji večjo nezadovoljnost, zaka za čuvanje pomorske supremacije so imeli v Londonu vedno obilo smisla, pa najsit tudi niso bili na vladi najhujši imperialisti.

Londona vlada je izdala o singapurskem vprašanju posebno »belo knjigo«, v kateri navaja historijat zadeve, vse nanjo se nanašajoče dokumente in stališča, ki so jih zavzele vlade posameznih dominijonov k londonskemu sklepu, da se misel zgraditve velike singapurske trdnjave začasno opusti. Značilno je, da se je od vseh dominijonov izjavila za opustitev edino Južna Afrika, dočim vse druge države, na čelu jih Avstralija, odločno protestirajo in zahtevajo revizijo tega sklepa.

Pokopališče mamutov

100 km daleč od Moskve poleg mesta Jegorjevsk se nahajajo velike zaloge šote tkzv. Šatursko močvirje. Ta kraj je ohranil jasne sledove ledene prirode: pesek, glina in okrogle kamne ter sviz. Sredi močvirja se nahaja skupina plitvih, a raz sežnih jezer. Sveto jezero zavzema n. pr. 15 km površine. Pred mesec so pričeli šaturski kmetje zidati novo močno električno postajo. Ko so kopali temelje za to zgradbo, so našli plast šoti podobne gline in v njej ogromne kosti. Neki paleontolog moskovske univerze je izjavil, da so to ostanki dveh mamutov in enega dlakastega nosoroga. Nosorogova lobanja in mamutove čeljusti so krasno ohranjene. Lobanja nosoroga je prebita z nekim toplim orodjem, kar je baše povzročilo smrt živali. Zanimivo je dejstvo, da so najdene vse kosti na prav tesnem prostoru.

Učenjaki imajo za to najdbo več razlag, od katerih sta najbolj zanimivi dve. Prva trdi, da so se zbrala predpotopna stariša na edinem griču, ki je bil obdan od morja vode, ko so se tajali ledeniki. Tam so končno poginila od lakote. Drugi so zopet mnenja, da pomenijo najdene mesto prastarega človeškega bivališča. Kosti so po tej razlagi ostanki kuhinje in kažejo, kakšno divjačino so uživali naši pogumni pradedi.

Najdenine v egiptovskih grobovih

Ilustrirani listi po vsem svetu, v prvi vrsti seveda po zapadni in srednji Evropi, prinašajo dan za dnevom posnetke predmetov, ki so jih našli v odprti Tutankamnovi grobnici v Luksovu in jih sedaj prevažajo v muzeje. Zanimanje za izkopine je slejkoprej ogromno in to ne le med zgodovinarji in umetnostnimi zgodovinarji, ampak tudi med vsem ostalim občinstvom.

Tudi mi prinašamo skupino zanimivih slik. Gornji del slike (1) kaže, kako previdno odnašajo iz grobnice najdene predmete, ki predstavljajo danes seveda ogromno vrednost. Obe glavi (2. in 3.) predstavljata egiptovsko kraljico Akenatan, slika št. 4 dragocen stol, slika 5 pa mal voziček, ki so ga našli že pri enem prejšnjih izkopavanj in ki je zelo podoben vozičkom, ki se še danes čisto rabijo, zlasti pri dirkah. Vsi ti predmeti so stari po 3—4 tisoč let.

se — pravi. »Sicer bo mislil, da se ne zna obnašati!«

»To je tisto! Opravičil sem se, a on je bil nekako šuden. Niti ene pametne besede ni znil. In časa ni bilo za razgovor.«

Drugi dan obleče Červjakov svojo novo uniformo, skrbno si uravnja lase in se napoti k Brizžalovu, da mu vse objavi. Ko vstopi v sprejemnico, zagleda tam mnogo prosilcev, med njimi pa samega generala, ki že nepokojno prosi. General odpravi vse nepravilne prosilce in upre oči v Červjakova.

»Včeraj v »Arkadiji«, če se spomnite, ekscelencija — prične eksekutor, — sem kihnil in ... slučajno oškropil ... Opr ...«

»Kakšno neumnost! ... Bog vé zakaj! Kaj želite?« — se obrne general k naslednjemu prosilcu.

»Noče govoriti!« — pomisli Červjakov in poblede. — »Srdi se ... Ne, to moram popraviti. Razjasnil mu bom.« General konča pogovor a poslednjim prosilcem in se nameni v notranje prostore. Takrat stopi Červjakov za njim in zajecelja:

»Vaša ekscelencija! Če sem se osmešil vzemirtil vašo ekscelencijo, se je zgodilo namreč iz čustva, lahko rečem iz kesanja! ... Ne nalašč! — Saj veste sami.«

General nakremži obraz in mahne s roko.

»Da, vi me naravnost zasmejavate.«

Smelost japonskega pomorščaka. Ameriško časopisje poroča o junaki plovi Japonec Irošija Hita, ki je te dni z malim čolnikom preplul Tihga ocean in srečno dospel v ameriško luko Seattle, nedaleč od San Franciscia. Hito je potoval v čolnu 85 dni. Ameriški tisk slavi Hita kot posebnega pomorskega junaka ter ga primerja s Kristofom Kolumbom.

Nečak cesarja Viljema bančni uradnik. Sin princa Heinricha in nečak bivšega nemškega cesarja Viljema, ki si je nadel ime Wolfgang Wildhof, je odstopoval v Ameriko, da vstopi v službo kot bančni uradnik. Prakticiral je v Warburgovi banki v Hamburgu.

Gemu bi si ogledovali

drugje? Zna Vas zapeljati in kes bo prepozno. Najboljše in najcenejše oblačila nudi le

Drago Schwab, Ljubljana.

Velik požar v Pragi. V petek ob 6. popoldne je razburil praško občinstvo v okoli Praške brane silen pok, za katerim se je začelo sipati v Lvovsko ulico steklo. Nato je švignil plamen iz strehe na oglu Lvovske in Kraldovske ulice. Požar je izbruhnil v skladiščih izposojalstva filmov družbe »Slavia«. V teh prostorih so bili v trenutku izbruhla skladiščniki in tri delavke, ki trdijo, da je hipoma iz stroja za navijanje filmov skočila iskra in užgala film, ki so ga ravno navijali. Skladiščnik je hotel ogenj po-

gasiti in je vrgel na goreči film sukno, a bilo je že prepozno. Vsi so zbežali na hodnik in se pravočasno rešili. Hipoma so bili hodniki polni dima. Gasilci niso mogli gorečih reči več rešiti, skušali so obvarovati vsaj skladišče, v katerem je bilo za mnogo stotisoč čeških kron filmov. To skladišče je bilo od gorečih prostorov z železnimi vrati izolirano. Ko bi se bil ogenj razširil tudi tam, bi bila nastala strašna eksplozija, ki bi bila ogrožala tudi hiše v vsej okolici, toda gasilcem se je posrečilo ogenj omejiti. Skladiščnik in delavke trdijo, da je ogenj povzročil kratak stik. Na pozorišče je prišel minister za trgovino inž. L. Novák in policijski prezident Blener. Filmska družba »Slavia« ima okrog četrtilijona čeških kron škodo; poleg tega trpi tudi hišni posestnik veliko škodo.

Katastrofalna povodenj na Poljskem. Naglo naraščanje Vise povzroča vedno večjo nevarnost. V sami Varšavi je doseglja voda 5,60 m, t. j. 4 in pol in nad normalo. Pod Varšavo je stopila Visla še iz bregov in poplavlja niže ležeče vasi in ceste, ki peljejo v mesto. V oddaljenosti 20 km od Varšave je preplavila Visla 15 vasi. Predmestje je preplavila Visla 15 vasi. Predmestje in glavne ulice v Lublinu so pod vodo. Zaradi povodnji v vzhodni Galiciji je bil popolnoma prekinjen železniški promet Lvov-Varšava in Lvov-Vladimir Volynski. Telefonska zveza proti vzhodu je uničena. Človeških žrtev doslej ni, pač pa je gnojna škoda ogromna. Uradni so organizirali obsežno pomožno akcijo v prid prebivalstvu, ki je brez strehe.

Demokratska nedelja

NEDELJSKI SESTANKI JDS.

Grosuplje. Sestanek JDS v buffetu g. Mayerja je bil prav dobro obiskan. G. Jug iz Ljubljane je podal situacijsko poročilo, nakar se je vršil razgovor o poglavitni organizatornega dela tudi v tem kraju. Veliko zanimanje, ki so ga kazali navzoči za delo za demokratsko stranko, jasno priča o napredovanju pravega demokratizma med najširšimi sloji našega naroda.

Zgornja Sliška. Občni zbor krajevne organizacije je bil prav dobro obiskan. Predsednik župan g. Zakotnik je poudarjal napredovanje napredne in posebej še demokratske misli v občini Zgornja Sliška. Pozival je na še poštenejše delo v bodočnosti. Sledila so poročila tajnika in blagajnika. Odboru je bil podeljen abstraktori. Pri novih volitvah je bil soglasno izvoljen dosednji odbor. Po končanem obnem zboru je podal poročilo o politični situaciji dr. Rape. Zbor je izrekel zahvalo predsedniku občinske organizacije dr. Žerjavu kakor tudi ostalemu naeststvu za pošteno delo.

Ig - Studenec. Ob dobri udeležbi se je vršil sestanek JDS, na katerem je najprej g. Cimerman podal strokovno poročilo »O davkih in taksah«, nakar je govoril dr. Rape, ki je pozival vse naprednjake na skupen nastop. Izmed navzočih prištevajo nasprotniki strank se je oglasil na koncu kot protigovornik neki jurist, pristal SLS in dober prijatelj iskega gospoda kaplana, ki je po namesto, da po bija postavljene trditve izjavljal, da ni klerikalec, ampak le slovenski republikanec in da hoče dokazati, da Jugosloveni kot narod sploh ne eksistirajo. Njegova modrost je izzvala med poslušalci veselo razpoloženje in je le še bolj podčrtala taktično in resnost izvajanj demokratskega referenta. Fraza klerikalnih demagogov niš več vleče.

Medvode. Ob 4. uri popoldne se je vršil sijajno obiskan sestanek naprednjakov v gostilniških prostorih g. Kolena. O politični situaciji je poročal dr. Rape, ki je predvsem tudi poudarjal potrebo treznega skupnega nastopa naprednjakov pri občinskih in splošno pri gospodarskih volitvah in jim na drastičnih primerih tudi dokazal pravilnost svojih trditve. Za njim je poročal »O davkih in taksah« g. Cimerman, ki je žel obilo odobravanja.

milostljivi gospod — roče in izgine skozi vrata.

»Kakšno naj bo to zasmejevanje — pomisli Červjakov. »V mojih besedah ni nikakih zasmejevanj. General, pa ne more razumeti. Če je tako, se že več ne bom oprostal pred tem bahačem. Vrag ž njim! Najšem pisno, hodil pa ne bom več. Ej, bog, ne bom!« Tako sklepa Červjakov na potu domov. Pisma pa generalu ne napiše. Misli in misli, pa se nikakor ne domisli. Sam mora iti na naslednji dan objasnjevat.

»Včeraj sem prišel in vzemirtil vašo ekscelencijo — zamrma, ko upre general v njega vprašujoče oči: — »ne zato, da bi se smejal, kakor ste izvolili reči vi. Oprostal sem se zato, ker sem, ko sem kihnil, oškropil ... a smejati se niti mislil nisem. Ali se smejati sploh smejat? Če se bomo mi smejali, potem nobenega ... se pravi, uvaževanja oseb ... ne bo ...«

»Vun!!« — zavreči general in nanekrat poslini in se atrese od togote. »Kaj?« — s šepetom zastropi Červjakov in kar kopni od zaslusi.

»Vun!!« — ponovi general in udari z nogo ob tla. V notranjosti Červjakova se nekaj pretrepa. Nič ne sliši, nič ne vidi, umakne se do vrat in stopi na ulico. Kakor stroj se privleče do doma, svoje uniforme ne slete, na divan leže in ... umre.

Po sestanku se je vršil razgovor, ki je tudi to pot dokazal, da so nasprotni med posameznimi naprednimi skupinami zgolj umetna in da jih je možno odstraniti, čim se ljudje med seboj po bližje spoznajo.

Kostanjevica. Javen shod se je vršil ob pol 8. uri jutraj na tigu. Udeležila se ga je velika množica ljudi. G. Tavres je pojasnil novi položaj in bičal nedolžnost in škodljivost klerikalne politike. Pozval je navzoče nasprotnike, naj se javijo k besedi, pa se ni nihče oglasil. Shod je bil lepa manifestacija za demokratsko misel.

Krško. V Krškem je sestanek demokratske stranke krasno uspel. G. Tavres je orisal, kako smo prišli do novega političnega položaja in odprli zborovalec pogled v bližnjo bodočnost. Na predlog predsednika k. o. dr. Romiha, so zborovalci z velikim navdušenjem odobrili pametno politično potezo g. Pribičevića in izrekli njemu kakor tudi poslancu Rejnerju, ki je vstopil v njegov klub neomejeno zaupanje.

Mala vas pri Grosupljem. Sestanek naprednih volilcev je pokazal, da se naši kmetje želijo otresti vpliva klerikalne stranke. Poročilo govornika g. Berčiča so navzoči sledili z zanimanjem in odobravanjem, da je treba stvoriti blok proti klerikalizmu. Klerikalci so »fanatizirali ženske, da preprečijo sestanek. Hujskali so celo pošteno staro majko g. Dremelj, naj zapre vrata gostilne ter nikogar ne pusti noter. Na cesti pred hišo so se zbrale ženske iz sosednjih hiš, ki so vpile: »Vsa vas je umazana, kaj bodo rekli gospod župnik, zakaj se je moralo ravno v naši vasi to zgoditi! Anikrist je tui Ježež, ježež, kaj bodo rekli g. župnik!« Par mož je svoje boljše polovice pomiril par jih je pa na komando žen moralo sobo zapustiti. Okoli hiše je hodil klerikalni zaupnik »Markelj« in hujskal ženske k vpitju. Sestanka preprečiti se ni posrečilo niti njemu, niti ženskam. Preden je bil sestanek končan, so se že vse Marijine device poskrile, ker so se »antikrista« ustrašile. Moške so seveda imele priliko sami videti pri tem sestanku, kako izpolnjujejo Kristovi namestniki njegov nauk ljubezni!

Grahovo pri Cirknici. Shod dem. stranke se je vršil ob pol 4. uri popoldne v gostilni pri Kraju. Udeležba je bila dobra. G. Janežič je orisal sedanji politični položaj in ožigal negativno klerikalno politiko in zlorabo vere. Klerikalci Hiti je trdil, da duhovno ne sme v gostilno in mora zato v cerkvi politiko uganjati, kar je vzbudilo smeh med poslušalci. Bilo je dosti debate. V vsestranskem soglasju je bil shod ob 7. uri zaključen.

IZ ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV.

Železniki. Ob lepi udeležbi se je vršilo v Sokolskem domu predavanje Zveze kulturnih društev o postanku naše države. Predavatelj g. Majcen je v svojem poldrugournem govoru oertal glavne točke in dokumente v razvoju našega narodnega osvobojenja ter utrdil v nas prepričanje, da moramo pošteno delo in zavedni svoj svobodo, ki je pa mogoča le v neodvisni lastni državi. Neomajna ljubezen do domovine, ki je ne smemo nikdar pustiti brez obrambe, nam narekuje vztrajno delo na vzgoji dobrih in zavednih državljanov. To dolžnost pa bomo vrtili le, ako pobijamo vse, kar služi razdor med tremi brati ene hiše, tremi plemen enega naroda. Predavanja se je udeležila tudi mladina, kar je prav; saj bo tudi naša državna bodočnost odvisna od naše mladine. Stvarna, domovinska ljubezni prežeta izvajanja predavatelja so napravila na vse navzoče globok vtis. Želimo si še večkrat takih predavanj ter bomo Zvezi kulturnih društev hvaležni za njeno delo v prosepch ljudske izobrazbe.

A. P. Čehov:

Uradnikova smrt

Ob prekrasnem večeru sedi nič manj prekrasni eksekutor Ivan Dmi-trij Červjakov v drugem redu partija in gleda skozi operno kukalo »Kor-nevilske zvonove«. Gleda in se počuti na vrhuncu blaženosti. Naenkrat pa ... V povestih se čisto srečava ta »naenkrat pa«. Pisatelji imajo pravi življenjski je tako polno nepričakovnosti! Naenkrat pa se mu obraz naganjane ... lukalo odmakne izpred oči, nagne se in ... ap šh!!! Kihnil je, kakor vidite. Kihati ni nikomur in nikjer zabranjeno. Kihajo kmetje, policijski nadzorniki in včasih celo tajni svetniki. Vsi kihajo. Červjakov ne čuti nič-lake zadrege, obrise se z robcem in kot vlijdene človek se ozre okrog sebe, če ni koga motil s svojim kihanjem. Takoj pa se vznemiri, kajti pred seboj v prvem redu partija zapazi starega gospoda, ki si z rokavičom skrbno briše plešo in vrtat in nekaj kodrnja. V starem gospodu spozna Červjakov civilnega (državnega) generala Brizžalova, ki je nameščen v prometnem ministstvu.

»Oškropil sem gal — pomisli Červjakov. — Ni sicer moj predstojnik, tui je, ampak vseeno ni prijetno. Opravičiti se moram.« Červjakov nokašlja, skloni se do

generala in mu začepče na uho:

»Oprostite, ekscelencija, oškropil sem vas ... slučajno sem ...«

»Nič, nič ...«

»Za boga, oprostite. Jaz vendar ... nisem želel!«

»Ah, sedite, prosim! Pustite, da gledam!«

Červjakov se zmede, neumno se namsehne in prične gledati na pozorišče. Gleda, ampak blaženstva ne občuti nič več. V odmoru stopi k Brizžalovu, napravi ob njem par korakov, prevema boječnost in zamrma:

»Oškropil sem vas, ekscelencija ... Ne zamerite ... Jaz vendar ... ne da bi ...«

»Ah, dobro je ... Pozabil sem že, vi pa še vedno o temi« reče general in nepotrpežljivo premakne spodnjo ustnico.

»Pozabil je, a zloba gleda iz njegovih oči.« — pomisli Červjakov in sumljivo opazuje generala. — »Objasniti bi mu bilo treba, da resnično nisem želel ... da je to zakon prirode, drugače bo prepričan, da sem namenoma hotel pljuniti. Če zdaj ne bo pomislil, se spomni pozneje!«

Červjakov pride domov in pove ženi o svojem dogodku. Zdi se mu, da žena vse preveč lahkomisljeno presoja njegov doživljaj. Le ustrašila se je, potem pa, ko je zvedela, da je Brizžalov »tui«, se je pomirila.

»Ampak vseeno okli in opraviči

Gospodarstvo

Glavna skupščina hmeljarskega društva

Dne 25. marca se je vršila v Zalcu 44. redna glavna skupščina Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zborovanje je otvoril društveni predsednik g. Fran Roblek, ki je v uvodnem govoru pozdravil številno navzočo hmeljarje ter pozval poslovodjo g. Antona Petriča, da poroča o delovanju društva v preteklem letu. Iz poročila poslovodja je razvidno:

Leto 1923 je ostalo hmeljarjem in Hmeljarskemu društvu v dobrem spominu, prvim zaradi visokih cen, drugemu pa zaradi obilnega dela, kakor ga še nobeno leto ni povzročilo.

Prerokovanje češkoslovaških časopisov, da bo leto 1923, usilov, se je izpolnilo, in sicer v srečo naših hmeljarjev. Ušiva leta so bila tudi 1912, 1903, 1893, torej vsako deseto leto.

Hmeljarsko društvo je imelo lani 307 članov, kar je sicer lepo število, vendar ni bilo tako veliko. Največ udeležev je dala občina Petrovč, namreč 52 (1. 1922, je 10), kar je zaslug poverjenika g. Antona Vodenika. Petrovčiki obliki stoji na strani braslovčev in 48 članov; vendar je ta občina štela leta 1922, 57 članov, torej za 9 več kakor lani. Potem se vrstijo občine: Zalec 20 (31. 1. 1922.); Sv. Jurij ob Taboru 28 (2), kar je zaslug poverjenika g. L. Plavčaka; Gomilsko 22 (20) s poverjenikom g. Ignacijem Pramičkom; Gotovlje 21 (22) s poverjenikom g. Andrejem Antlejo; Sv. Peter 17 (13) s poverjenikom g. Alojzija Terstaplom; Sv. Pavel 15 (5), Polzela 15 (18) s poverjenikom g. Josipom Tirkom; Škofja vas 11 (7) s poverjenikom g. Leonardom Čankom; Vrtačno 11 (0) s poverjenikom g. Francem Schauerjem; Grajska vas 7 (7) s poverjenikom g. Antonom Lebnjarjem; Šmartno na Paki 7 (11) s poverjenikom g. Ivanom Drevom; Velika Polzela 6 (6) s poverjenikom g. Župnikom Ivanom Gorliškom; Celje 4 (4), Maribor 4 (4), Marjice 2 (2), Griže 2 (0), Konejce 1 (1), Ptuj 1 (0), Šmartno v Rožni dolini 1 (1), Prekopa 1 (0), Vojnik 1 (0). Vse druge občine pa niso imele niti po enega člana. Vsem g. poverjenikom se za ves trud zahvaljuje društveno vodstvo. Število udeležev v minulih desetih letih je bilo naslednje: 1914.: 152; 1915.: 115; 1916.: 96; 1917.: 71; 1918.: 82; 1919.: 107; 1920.: 200; 1921.: 198; 1922.: 227; 1923.: 307.

V preteklem letu sta se vršili dne 17. junija in 29. julija dve izredni glavni skupščini, na katerih se je razpravljalo o društvenih pravilih, o mediji hmeljarskim obravnavcem, o državni finančni pomoči našim denarnim zavodom za hmeljsko sezajo itd.

Poročili o stanju naših hmeljskih nasadov, potem o tržni tendenci pri nas, o naših cenah je društveno vodstvo sestavilo 19 ter jih objavilo v nemških strokovnih časopisih. Nekim domačim hmeljarjem v informaciji se je objavilo po časopisih 20 poročil o stanju hmeljskih nasadov v inozemstvu. Brzojavnih in pisemnih tržnih poročil iz Zaleca in Nürnberg je pa društvo objavilo 41. V začetku sezone so se brzojavna tržna poročila s prvo pošiljo razposlala 51 strankam, koncem sezone pa le še posameznim poverjenikom in časopisom.

Pri zgodnjem pomladnem vremenu so vsi dela izvrševala pravočasno. Sredi meseca majnika se je že začela trta privezovati in kolu in hmeljnjaki so se prvi okopali. V začetku meseca junija je bila trta že 2 do 3 m visoka; pozno obrezani nasadi so trpeli po bolhaču. Nočna nevihta od 25. do 26. maja je povzročila nekoliko škoda. Vreme je bilo ugodno, le nočne temperature so bile prehladne; povprečna toplota je znašala komaj 8 stopinj R. Sredi meseca junija pa vreme ni bilo ugodno in so posebno mrzle noči ovirale razvoj rastlin. Obiljanje hmelja se je končalo. Škodljivcev ni bilo. Celotno drugo polovico meseca junija je deževalo in nočna temperatura je bila prav nizka; radi tega je pa tudi rastlina v rasti zastajala in se je le ena tretjina nasadov klasificirala s prav dobro, ena tretjina z dobro in ena tretjina z zadostno in nezadostno. Golding je pokazal svetle popke. V prvi polovici meseca julija smo imeli najlepšo polno vreme, vendar je razvoj popkov nekoliko zastajal in je radi tega obiranje zamisljeno. V drugi polovici meseca julija se je stanje vobče zopet popravilo. Prehod cvetja je bil neenak.

Boljšanje hmeljskih nasadov se je nadaljevalo tudi v prvi polovici meseca avgusta. Tu in tam se je že pričelo s podbiranjem. Goldinga smo bili lahko v resnici veseli. Obče obiranje goldinga se je začelo šele po 20. avgustu.

Koncem avgusta se je pričela tudi že hmelja kar je bilo pa premalo, ker se je v začetku le po 39 Kč ali 112 Din za 1 kg hmelja, kar je bilo pa premalo, ker se je v Zalcu (češkoslovaška) stari hmelj iz 1. 1922. plačeval po 56, in oni iz 1. 1921. po 46 Kč. Obiranje poznega hmelja je trajalo preko druge polovice meseca septembra. Pozni hmelj je bil najboljše kakovosti, četudi njegove kobre v rasti niso bile enotne. Hmeljska kupčija je postajala mirnejša in cene so padale — to pa zaradi tega, ker so hmeljarji k prodaji šli. — Kmečki hmeljarji so se zlasti bali, da bodo zamudili cene 100 Din in so hmeljske prekupce in njihove pisarne oblegali od jutra do večera. Za najboljše blago se je plačevalo le po 105 do 110 Din za kg. Koncem septembra je

bilo že 80 odst. vsa pridelka prodane, cene so se začele zopet dvigovati ter se je plačevalo do 115 Din za 1 kg. Koncem meseca oktobra in v začetku meseca novembra je postajalo zopet hladnejše in mirnejše na hmeljskem trgu pri nespremenjenih cenah. Od meseca decembra in pa do danes se pa cene hmelja neprenehoma dvigajo in se danes plačuje v Zalcu hmelj po 141 Kč za 1 kg, to je po tečaju 238 Din za 100 Kč, 334 Din ali 1336 jugoslovaških kron za 1 kg — ali več kakor trikrat toliko, kolikor so do bili naši hmeljarji povprečno za 1 kg. Kaj pomeni to dvigovanje? Mnošar drugemu, kakor da se smemo tuji za tekoče leto nadejati dobrih cen. Kaka pa bo za naprej, to je pa drugo vprašanje. Potrebno je pa, da si vsak hmeljar zapiše z debelimi črkami nad hišno dur bode: »Pridelajte hmelj najboljše kakovosti! Kdor se bo držal tega nauka, ta si bo zagotovil tudi v bodoče vir blagostanja.

Množina lani pridelanega hmelja se ceni na približno 6200 metrickih stovov; povprečna cena je znašala 100 do 110 Din za 1 kg. Ves okoliš je torej dobil za prodani hmelj preko 60 milijonov Din, kar pride v trgovski bilanci naše države v precejšnji poštev. Hmeljski prekupci pa so tudi zaslužili okroglih 15 do 20 milijonov dinarjev.

Glede hmeljske statistike smo se vedno na istem stališču kakor v prejšnjem letu, dasi je naša vlada že izdala naredbi, kako je vsako leto sestavljati ne le hmeljsko nego sploh vsa kmetijska statistika.

Legitimacije za polovično vožnjo hmelja skan obrableno na progi južne železnice je lani društveno vodstvo dalo 53 strankam. Znižana vozina na progi Celje-Dravograd je za leto že zagotovljena. V zvezi sušenja hmelja je društveno vodstvo preskrbelo svojim članom preko 50 vagonov je nastala v začetku sezone v naših cenah in brez vinarja provizije. Poudariti predavani je imel društveni poslovodja dve in sicer v Gotovljah in v Šmartnu na Paki. Zaradi pomanjkanja vagonov je nastalo v začetku sezone v hmeljski kupčiji neljuba stagnacija, katero je društveno vodstvo odpravilo po tem prošnji in dopisov na razna ministrstva, na Trgovsko in obrtniško zbornico ter na narodno poslane.

V minulem letu hmeljarsko društvo ni bilo deležno državne podpore.

Društveno vodstvo je dajalo potrebna poiznanja Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, okrožnemu sodišču v Celju, češkoslovaškemu konzulatu v Ljubljani in drugim.

Glede na dejstvo, da je tukajšnja Hmeljarna plačala stroške za brzojavna poročila iz Zaleca in Nürnberg, bodi navedeni zadrugi izrečena iskrena zahvala vseh hmeljarjev. Zahvaliti se je tudi g. Šolskim voditeljem vsa okoliša, ki so pomagali društvu pri nabiranju letnine in razpošiljanju vabil k raznim zborovanjem.

Nato je g. Anton Vodenik iz Petrovč poročal, da sta z g. dr. Štribarjem pregledala račune ter našla vse v redu. Na njegov predlog je glavna skupščina soglasno odobrila letni račun. Ostanek v blagajni naj se uporabi kot prvi obrok za nabavo pisalnega stroja katerega društvo nujno potrebuje.

V nadaljnji razpravi se je po daljši debati določila letnina za tekoče in prihodnje leto takole: a) za hmeljarje 5 Din, b) za hmeljarje do 2000 sadežev 10 Din, c) za hmeljarje do 10.000 sadežev 25 Din, d) za hmeljarje s preko deset tisoč sadežev 50 Din. Letnina se bo pobirala potem naših poverjenikov. Nekateri hmeljarji so letnino takoj plačali.

Glede na dejstvo, da so za tekoče leto zopet izgledi na lepe cene, je društveni predsednik g. Fran Roblek opozoril navzoče hmeljarje na skrbno negovanje hmeljskih nasadov, zlasti pa na pravilno zadostno gnojenje s hlevskim in umetnim gnojem.

G. M. Bošnjak iz Parizelj pri Braslovčah se je zahvalil društvu vodstvu za vse delovanje in korist hmeljarjem ter poudarjal veliko korist dobrih informacij, ki jih je dajalo društvo. G. Fr. Piki (Zalec) je svetoval, naj tudi Hmeljarsko društvo za Slovenijo pošilja vsako leto dva izkušena hmeljarja v tuje hmeljske okoliše in vrhno tovarne informacij o vsakokratnem stanju nasadov, tako kakor to stori žateška hmeljarska društva. Za takšna potovanja bi se rabilo precej denarja, katerega pa društvo nima. Taka informacijska potovanja bi morala omogočati država, ki bi morala sploh društvo prav izdatno podpirati.

Ker je institucija sodnijsko zapriseženih izvedencev povodno preprirov pri hmeljski kupčiji veljavna, se je glede na dejstvo, da stanujeta oba izvedenca v Zalcu, sklenilo, okrožno sodišče prositi naj zapriseže za braslovško okoliš kot izvedenca gg. M. Bošnjaka (Parizlje) in Fr. Plaskana (Orla vas).

Ko je g. Roblek podal še nekaj pojasnjenj glede uporabe umetnih gnojil, so se skupščina zaključila.

Tržna poročila

Novosedska blagovna borza (31. t. m.) Pšenica: baška, 79 do 80 kg, 2 odst., 2 vagona 322,5 do 325; 79 do 80 kg, duplikat kasa, 5 vagonov 325. Ječmen: pomladni, 68 kg, 3 vagoni 340 do 342,5. Oves: baški, 7 vagonov 255. Turščica: sremska, 2 vagona 254; duplikat kasa, 1 vagon

240; baška, 70,5 vagona 237,5 do 260. — Moka: baza »Osa«, 2 vagona 510; »2«, 25 odst. kasa, 1 vagon 450; »0«, 1 vagon 500; »6«, 2 vagona 320. Otrobi: v papirnatih vrečah, 1 vagon 200; v jutinih vrečah, 2 vagona 212,5. Tendence nastanov: vitna.

Dunajski živalski sejem (31. t. m.) — Dogon 3751 konadov; od tega iz Jugo slavije 363. Za kg žive teže notirajo v tisočih ak: voli 11 do 16,5 (izjemno 18), bikli in krave 11,5 do 16, slaba živina 7,5 do 11. Tržilišče se je začelo z nespremenjenimi cenami, a je kasneje tendence oslabela in so cene popustile za 500 do 1000 ak pri kg neprav prejšnjemu tednu.

Občni zbor obrtnih zadrug v Ljubljani. V nedeljo se je vršil v prostorih Trgovske in obrtniške zbornice občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Zbor je predsedoval zvezni učelnik g. E. Franchetti. Obrtno oblast je zastopal g. Celina, Trgovsko in obrtniško zbornico gg. dr. Moss in dr. Pretnar, prisostvoval je tudi zadrugni nadzornik g. J. Zatožnik iz Celja. Na zboru so se obravnavala važna stanovska vprašanja. Glede samostojne mojstrske bolniške blagajne se je sklenilo, da se pooblasti zvezni odbor, da izdelata tozveznava pravila, ki se naj objavijo v »Obrtnem Vestniku«, da bo tako se pred ustanovitvijo občin zborov dana prilika, da jih more vsakdo pridobiti in zavzeti svoje stališče. Zveza naj podvzame vse potrebno, da se zakon o zavarovanju delavcev z nove lo preosnuje in prilagodi našim gospodarskim prilikam. Zveza naj pomembne zadeve pri preloži za mojstrske preizkušnje podpisati. Sklenilo se je nadalje, da se Zveza energično zavzame za to, da se pravilnik o državni obrtni banki spremeni tako, da bo nudil zadostno jamstvo da bo zavod koristil interesom celokupnega občinstva.

Južnoštajerska hranilnica v Celju. Upravni odbor je odobril v seji 27. marca računski zaključek za poslovno leto 1923, ki izkazuje prav lep napredek tega denarnega zavoda. Predsednik g. dr. Hrnčič se je spomnil z iskrenimi besedami marljivosti in zaslužnega dela upravnega odbora, umrlega g. Fr. Sal Cizeja, župnika v Šmartnem pri Šaleki, ki je vstopil v odbor zavoda leta 1902. V letu 1923. je bilo vloženih preložen za posojila skupno 55.000.000 Din ter se je povzelo glede na preložen leta 2.000.000 Din. Stanje hranilnih virov koncem leta 1923. znaša 7.208.905 Din napram vsoti 6.280.029 leta 1922. Čisti dobiček 170.712 Din se je porabil za odpis vsega preostanka vojnega posojila, nadalje za delni odpis raznih predvojenh avstrijskih rent in vrednostnih papirjev. Obrestna mera za vloge brez odpovedi je bila od 1. julija 1923. do 31. decembra 1923. 6 odst., proti 30-dnevni odpovedi 6 in pol odst. in proti 90-dnevni odpovedi 7 odst.; od posojila so se zahtevale 10-odst. obresti in 1 odst. polletne provizije. Južnoštajerska posojilnica ima lastno poslopje v Cankarjevi ulici št. 11, uraduje pa doslej še v Narodnem domu.

Sokol

Četrti trodnevni tečaj Sokolske župe Kralja Petra Svačića v Zagrebu se vrši od 6. do 8. aprila t. l. pri Sokolskem društvu I v Zagrebu, Bogovičeva ulica 7. Prijave za tečaj je poslati br. Dragotinu Sulceju. Tečaj je namenjen za načelnike in prednjake onih društev, ki se morajo udeležiti zagrebške pokrajinske zleat.

Zagrebška sokolska župa se udeležila slavnostnega vzidavanja spominskih kamnov v sokolski dom na Taboru v Ljubljani. Zagrebška župa bo prinesla kamnen iz Petrove gore, kjer je padel zadnji hrvaški kralj Peter Svačić v boju z Madžari. Po kralju Svačiću ima tudi zagrebška župa svoje ime.

Sokolska akademija v Celju se priredi v soboto, dne 5. aprila zvečer ob 20. uri in v nedeljo dne 6. aprila ob 16. uri v veliki dvorani Narodnega doma. V soboto nastopi članstvo, članice in narasčaji, v nedeljo pa razven teh še деца. Pester vzpored bo nudil občinstvu obilo užitka. Sokolstvo bo pa pokazalo lepe sadove tega, vzornega dela v zimskih mesecih v telovadnici.

Sokolsko društvo v Cerknici, kjer je tudi sedež obmejnega okrožja Sokolske župe Ljubljana I, se bori s težkimi prilikami, ker nima niti primerne telovadnice niti drugih uporabnih lokalov. Kot telovadnico uporablja sicer precej prostorno leseno stavbo, ki je pa tako mrzla, da jo v zimskem času ni mogoče rabiti, zato društvo v tem času ne more poiti telovadbe niti prosvetnega dela. Da si opomore iz teh neprilic, pridno zbira pri spevke za lastni sokolski dom in ima v posesti že lepo stavbišče ob glavni cesti. Preteklo nedelje je priredilo za svoje članstvo predavanje, na katerem je predaval podstarosta JSS br. Bajžel o Sokolstvu. Predavanje se je udeležilo preko 70 članov in članic. — Ta dan je bil za Sokolsko društvo v Cerknici posebna važnost, ker je tamojšnja posojilnica na svojem občnem zboru pod predsedstvom g. Šerko-ta darovala društvu lepo vsoto 25.000 Din za zgradbo sokolskega doma. S tem je vsvarjen temelj za zgradbo novega doma, zlasti ker je v kraju leno

število premožnih in zavednih bratov, o katerih smo prepičani, da bodo radevoljno in z veseljem prispevali primerna darila v gotovini in v stvarnem materialu, da se čim prej uresniči vroča želja vseh Sokolov v Cerknici in okolici. Sokolsko društvo v Cerknici, ki je jako delavno, bo z novim domom šele dobilo možnost za uspešno sokolsko delo, ki je ob državni meji silno potrebno in važno. Uverjeni smo, da bo z vztrajnostjo in poštrevnostjo društvo kmalu doseglo ta svoj cilj.

Sport

Ljubljana: Celovec 3 : 2 (1 : 1)

Nezadovoljiva zmaga ljubljanske reprezentance.

Ljubljana: Miklavčič, Beltram, Dolinar, Grlic, Lado in Milan Zupančič Vidmajer, Pammer, Oman, Učak, I. Zupančič.

Celovec: Melitzer, Samonig I., Wölbitsch, Reisinger, Samonig II., Steiner, Kleinberger, Reinhard, Russek, Lackner, Kremer. — Sodnik g. Fabris. — Občinstva 1500.

Nogometna reprezentanca slovenske prestolice, ki je v nedeljo nastopila proti celovski reprezentanci, ni izpolnila onih nad, ki so se stavile nanjo. Da varuje enotnost moštva in s tem zagotovi od vseh pričakovani neoporečni uspeh, je podsestveni kapetan določil za ljubljansko reprezentanco kompletno 1. moštvo Ilirije. Z ozirom na zadnji dve tekmi, ki ju je odigralo to moštvo, je bil ta sklep razumljiv, po večerašnji tekmi pa je jasno da bo pri sestavi prihodnje naše reprezentance zlasti v ključni vrsti potrebna izprememba. Da si je Ljubljana izvojevala le zmago, ki se gotovo ne more šteti med častne, je predvsem kriv da naše krilske vrste, ki je docela odpovedala. Nudila ni nobene podpore niti napada, s katerim sploh ni bila v nikakoli pravi zvezi, niti obrambi. Podajala je žogo vedno na taka mesta, kjer je stal nasprotnik. Razumljivo je, da v sled tega napad ni mogel nuditi igre, ki bi bila kronana z uspehom. V napadalni vrsti se je poleg neumornega Omana, ki pa je imel precejšnji smolo pri streljanju, posebno odlikoval Vidmajer, ki je postavil celega igralca. Hiter, vedno dobro plastiran, je podajal lepe centre notranjemu triju. In kadarkoli se mu je nudila prilika, ej sam potegnil pred vrata gostov ter skušal pupraviti napake svojih drugov. Pammer, Učak in I. Zupančič niso zadovoljili, ker so bili izpod svoje običajne forme. Zupančič pa je skušal obrniti nase pozornost občinstva vsaj s tem, da je skoraj neprenehoma stal ob side ter tako preprečil, da bi napadi ljubljanske reprezentance končali z uspehom. V obrambi je bil izvrsten Dolinar.

Gostje so napravili boljši vtis. Njihova moč je ležala predvsem v izborni obrambi. Vrata je delal sigurno ter se je znal tudi lepo plasirati. Najboljši igralec vsega moštva je brezdvomno levi branilec, ki se je odlikoval zlasti s svojimi krasnimi osvobodilnimi streli. Krilska vrsta, v kateri sta najboljša srednji in desni krilec, je delala zelo koristno ter pridno podpirala napad. V napadu bi bilo treba omeniti srednjega napadalca.

Tekma je pričela s premočjo domačinov, ki pa svojih lepo izpeljanih napadalnih akcij ne morejo izrabiti ter po Učaku in Omanu zastreljivo več ugodnih šans, ki bi že takoj začetka zagotovili zmago Ljubljani. Premoč pa ne traja dolgo. Domačini igrajo nervozno in brez smiselno. V 29. minuti doseže srednji napadalec vsled taktične napake obrambe vodstvo za goste. Sledijo napadi od ene in druge strani. V 38. min. poda Pammer Omanu, ki stoji v of side. Oman pošlje žogo v mrežo. Sodnik prizna gol. Takoj začetkoma drugega polčasa Oman zopet ne izrabljuje ugodne šanse. V 26. min. dosežejo gostje po krasno streljanem kazenskem strelu zopet vodstvo in ga obdržijo, dokler Vidmajer v solo-poletu v 35. minuti z najlepšim golom vse igre ne izenači. Občinstvo priredi Vidmajerju zasluženo ovacijo. V 36. min. izpremeni Dolinar radi foula diktrano enajstmetrovko v gol. Sedaj postane tekma zelo živahna, ker skušajo domačini izboljšati dosedaj pravzaprav nezasluženo zmago. Ne posreči se jim. Obramba gostov zruši vse njihove lute napade.

Sodnik g. Fabris zelo dober, razven

Tujci v Ljubljani

Od nedelje na ponedeljek je pronočilo v Ljubljani 122 tujcev in sicer v hotelu: UNION 40, med njimi: Alessandro witz Josua, potnik, Dunaj; Duk Sigmund trgovce, Dunaj; Eberhardt Franc, tov. dir. zastopnik, Dunaj; Faerber Jak. Em., trgovec, Reka; Chochołousk Ladislav, ataše čl. p., Beograd; Hodurek Josip, potnik, Gradec; Kohn Maks, potnik, Dunaj; Magno Tanorio, tovarnar, Mericour Singer Leo, tovarnar usnja, Klatov; Svecenski Makso, trgovec, Dunaj; Isak Streicher, potnik, Dunaj; Sonni Viktor, tovarnar, Mericour; Theodorides Panagotti, farmacevt, Kairo, Egipt; Wiener John, konzul SHS, Berlin; Visonti Pr., ataše milit. ital., Beograd; Wachslar L., trgovec, Dunaj.

SLON 19, med njimi: Diefentäher H., uradnik, Dunaj; Florian Renato, trgovec, Dunaj; Fonzi Basilio, trg., Vilno;

glede nekaterih odločitev o of side-pozicijah.

Te zmage si nikakor ne moremo šteti v ponos, ker nedeljsko moštvo ni pokazalo prave stopnje našega nogometnega sporta.

Druge nedeljske tekme

Ljubljana: Slovan: Lask 4 : 2. Pri tej prvenstveni tekmi Lask ni pokazal svoje lanske forme. Vzrok je gotovo v pomanjkanju treninga. Slovan je predvedel lepo skupno igro. Zlasti se je odlikoval leva stran napada. V prvem polčasu je Slovan bil v premoči ter si s srečno uspešnimi predori priboril zmago. V drugem polčasu je Lask sicer izpeljal napad za napadom, ki so se pa razbili ob dobri obrambi Slovana.

Maribor: Maribor: Rapid 2 : 1 (2 : 0). Nogometna sezona se je otvorila pokalno tekmo med obema rivaloma, ki je prinesla veliko presenečenje. S sigurnimi sansami je postavil Rapid lasko, ojačeno in tehnično boljše moštvo, ki je vodilo celo igro v premoči. Vendar pa je podcenjeval nasprotnika in to je bilo usodno. Maribor je nastopil z novim moštvom mladih igralcev, ki si je z zlatavo poštrevnostjo v prvem polčasu osiguralo uspeh. Scortali so za Maribor Vodeh in Simončič, Kobčić za Rapid. Sodnik g. Frankl dober v prvem polčasu, potem radi pristranosti slab. Obisk je bil srčno dober.

K. Zagreb: Pri svoji drugi tekmi v Zagrebu je moral dunajski WAF. doživeti poraz. Igral je proti Haški, ki ga je porazil s 5 : 2 (2 : 1). Scortali so za Haška Vinek 4, Vrbancič 1, za WAF. Bachmayer 1, Friedrich (avtogol). Ostale tekme (prvenstvene): Concordija : Tipografija 5 : 1, Ilirija : Železnikarji 1 : 1, Makabi : Slavija 5 : 0, Sava : Slaven 2 : 1, Amerijski : Zagreb 2 : 1, (prijateljska): Atena : Zmaj 2 : 1.

Dunaj: Na Hohe Warte sta se vprilo 50.000 ljudi vršili dve prvenstveni tekmi, ki sta dosegli rekord, kar se tiče blaginje. Vstopnine je bilo plačanih 570 milijonov avstrijskih kron. Pri obeh tekmah je bil izredno ljut boi, čeprav v sportnem oziru ni bilo videti kaj posebnega. Rapid in Amateure so morali deliti točke, dočim je mogla Vienna neoporečno premagati letos še neporaženi Sportklub. S to zmago je Vienna stopila na 1. mesto tabele. Amateure, Vienna in Rapid imajo sedaj enako število točk, vendar pa vodijo Amateure vsled boljšega razmerja golov. Izidi so: Rapid : Amateure 2 : 2 (1 : 0), Vienna : Sportklub 2 : 0 (0 : 0). Pokalna tekma: Rudolphshügel : Hakoah 1 : 0 (0 : 0).

Vitkovice: Simmering : Deutscher Sportverein 9 : 4 (4 : 1). V soboto: Simmering : Moravska Slavija 3 : 1.

Bratislava: Slovan (Dunaj) : S. K. Bratislava 2 : 2.

Praga: Slavija : DFC. 1 : 1 (1 : 0). V prvi polovici velika premoč Slavije.

Cross-country, ki ga je Ilirija priredila na 6500 m dolgi progi Igrišče Ilirije - Rožnik - igrišče ni imel bogve kakšne udeležbe. Startalo je le eno moštvo Ilirije in en posameznik Ilirijan. Kot prvi je dospel na cilj v zelo lepem času 22:38 Deržaj, kateremu so sledili: Perše 24, Podpac 24:30, Fink 25:45, Weibl 28:50, Hribovšek 32.

Gradjanski v Turčiji. Pri drugi tekmi s carigradsko reprezentanco, ki se je vršila 28. t. m., je bil Gradjanski porazen s 4 : 1 (2 : 0). Gradjanski je igral le z 9 igralci.

Hazena v Zagrebu. Izidi nedeljskih tekem: Vesna : Viktorija 6 : 2 (1 : 2), Concordija : Gradjanski 3 : 3 (1 : 2).

Ljubljanski plivački podsavez. Seja upravnega odbora se vrši v sredo 2. aprila ob 20.30 v Sportni zvezi. Radi predstoječe glavne skupščine je polnoštevilna udeležba dolžnost! Tajnik.

Seja upravnega odbora LLAP se vrši v sredo ob 20. v sobi Sportne zveze. Predsednik.

Sestanek lahkoatletске sekcije S. K. Ilirije se vrši v sredo 2. aprila ob 19.30 na igrišču. Udeležiti se mora tega sestanka brez izjeme celokupno članstvo. Načelnik.

S. K. Primorje. Redni nogometni treningi se vršijo odslej ob sredah in petkih ob 18. na igrišču, v slučaju deževnega vremena pa v jahalnici na Bleiwe-sovi cesti.

Italija odpošlje na Olimpijado približno 400 sportnikov.

Heinlein, bivši član Gradjanskega, k je v zadnjem času nastopil za dunajsko Vienna, se mudi sedaj kot trener v Karls-lahu v Nemčiji.

dr. Fonzi Sele, trgovec, Trst; Habermann Abraham, trgovec, Dunaj; Ivan Obersnel, trgovec, Divača; Pirjevec Anton, trgovec, Sežana; Ziberna Franc, trgov. Križ, Sežana.

JUŽNI KOLODVOR 11, med njimi: Francetti Jovanio, potnik, Gorica; Josi Chrossila, lesotrtlec, Aurisimo; Lukan R lesotrtlec, Trst.

LLOYD 7, med njimi: Culanović H. san, trgovec, Prijevor.

SOKA 1.

TRATNIK 2.

ŠTRUKELJ 5, med njimi: Kohlmeier Ivan, zastopnik, Celovec.

Poleg tega v gostlinah: De Schiava 1 Stari tišlar 12, Amerikanec 3, Ravnik

Lastnik in izdajatelj: Konzorij »Jutra« Odgovorni urednik: Fr. Brozovi Tisk: Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Vaša
beseda
50 par

Mali oglasi

Za
„Dopisovanje“
in „Ženitve“
vsaka beseda
1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje“ in „Ženitve“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujo se le mali oglasi, ki se plačajo vnaprej. Plača se lahko tudi v snemkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena snemka za odgovor ter manipelacijska priložnost (2 Din).

Opis

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf
Hugon Hübner, Ljubljana,
Velavosorjev trg. 804

Pohištvo

fin. spalnice, barvane, 2850
Din. Predmet motraci po 420
Din. Sprejem naročila ter
popravlila. Zupančič Franc,
Glinice št. 20, VI. 6237

Delavniške prostore

v izmeri dolžina 50 m, ši-
rina 5 m, s stanovanjem, ob-
dravni cesti, oddaja. —
Novoaleksandrovo orodje
in nekaj strojev. Ker je pro-
stora veliko, bi bilo primer-
no za mehaniko delav-
nic, za popravila avtomobilov,
in za popravila kolesarskih
orodij in koles ter kolesarskih
in avtomobilov. Event. se
del za avtomobile. — Ivan
Spretni, Vr. Domale. 6455

Službe (dobe)

Učenko
poštenih kmetijskih staršev in
prilagojen kmetijski inob-
sejstvo trgovina Trbovca v
Trbovljah. 6640

Majar

se sprejme v službo takoj ali
po potrebi; oženjeni imajo pred-
nost. Plača po dogovoru. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 6634

Išče se gospodična

ki bi poučevala nekoliko ur
tvoje na prvi razred. — Po-
nude pod „309“ na upravo
„Jutra“. 6609

Trgovski pomočnik

specijalist ali delikat, stro-
je s vožjo kaveljca, se sprej-
me kot vodja, event. družin-
ski. Ponudbe s podatki pod
„Delavca“ na upr. „Jutra“. 6475

Za obdelovanje

senjadnega vrta, se 1886
primerja oseba. Martinova
št. 16. 6721

Prodajalca

(stanujoča v Ljubljani) za
medno trgovino, rokavice i.
se sprejme. Vstop med
15. apr. in 1. maja št. 1.
Predavati se: Vršč. Ljub-
ljana, Gledališka ulica 4/1,
od 13-14. ure. 6742

Fina šivilja

se sprejme takoj na dom. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 6743

Zastopnika

na Celje in okolici, sprejme
savarovalnico in Ljubljani. —
Vojni po dogovoru. Inter-
esenti za to zastopstvo naj se
javijo na upr. „Jutra“ pod
šifro „Celjski zastopnik“. 6701

Učenko

štrava, s primerne kmetijske iz-
obražbo, poštenih staršev,
sprejme večja trgovina na
dela. Prednost imajo biser-
ke in kmetijski. Ponudbe na
upr. „Jutra“ pod šifro
„Poljska učenka“. 6694

Spretni izrezovalec

izrezevalci (Scholtschacher), se
laga za tovarno kmetijskih iz-
delkov. V polju pride samo
prvo vrstna moč. Ponudbe se
ločijo na upr. „Jutra“
pod „Izrezovalec“. 6676

Rabimo tekača

ki bi tudi imel priliko se iz-
veljaviti v strojeplju in pi-
sarskih poslih. — Naslov
pove uprava „Jutra“. 6706

Službe (iščejo)

Hišnik

z 1 otrokom, ki želi oprav-
ljati po svojem delu hišnika
v Ljubljani, 1886 mesta
v Ljubljani ali bližnji okoli-
ci. Ponudbe na upr. „Jutra“
pod „Hišnik“. 6680

Knjigovodja

z trgovsko-ekspozitno, bančno
in tovarniško prakso, vešč
italijanske, francoske in
angleške, želi prenesti me-
sto in družinski razlogov le
v Ljubljani. — Ponudbe pod
„Perfekt 30“ na upr. „Jutra“. 6546

Avto . mehanik

z strojni ključavničar, išče
službo večjastne prost. — Gre
tudi kot uradni sluga, tudi na
dela. — Dopise na upravo
„Jutra“ pod „Zanemljiv“. 6690

Deklica z dežele

18 let, želi vstopiti
v učeno službo, izgovorja
del v mestu ali na deželi.
Cenjene ponudbe se prost na
naslov: J. Medja, Sirovnica.
6448

Obratovodja žage

z izkušnjo in veliko
delo išče strokovnjak s
velikim prakso v večjem
kmetijskem obratu in le-
tovarstvu. Ponudbe prost na
„Zanemljiv“ in priden
„Jutra“. 6537

Uradnik

vešč vseh pisarničkih poslov,
trgovsko inobsejstvo, išče pri-
merne službe pri kakem
podjetju, najraje na deželi.
Ponudbe pod „Vestan 350“
na upravo „Jutra“. 6724

Gospodinja

ki je vajena vsakega dela,
išče mesto. Gre tudi na de-
lo. Ponudbe pod „Gospo-
dinja št. 888“ na upravo
„Jutra“. 6727

Zasebni uradnik

zmožen slovensčina, nemščini
in italijanske in govori
in pisavi, išče službo; gre
tudi kot skladiščnik. Dopise
na upravo „Jutra“ pod šifro
„Marljiv“. 6708

Spretni manufakturist

išče službo, event. pristopi
kot družinski v mesto tr-
govino. — Ponudbe pod šifro
„Kapital“ na upravo „Jutra“. 6711

Prodajam

Starinskih uhanov

kresnih, 2 para, eden s bro-
so k narodni noši, prodam.
Gradska ulica 8/1, 10-12.
dopolodne. 6649

Elektromotor

v najboljšem stanju na vrtil-
ni tok (Drehstrom) s suhim
napajalnikom, 6 HP, 180-
210 Volt, prvovrsten fabrikat
se ugodno prodaja. Ponudbe na
trgovko: Brata Batič, Celje.
6575

Trite šmarnice.

Prodajam prvovrstne bele šmar-
nice trije, komad po 3 K.
Naslov: Vauk Vinko, Senčak.
Jursinci, Ptuj. 6557

Novi ženski čevlji

(št. 36), obleke, plašč, moški
povrhniki, se prodaja radi od-
povedanja. Florijanska ulica
31/II. Barili 10-5 u. 6400

Žimo

vseh vrst, na veliko in malo,
po najnižjih cenah, prodaja
šted. Sever, Gosposvetska c.
št. 6. 6189

Velikonočne

in razne druge razglednice,
solake potrebne za delo,
najceneje pri L. Pavalek,
trgovina papirja, Ljubljana,
Židovska ulica. 6730

Motorno kolo

dobro ohranjeno, 3 in pol HP,
z zamakom, prodam ali
zamenjam za močnejše, če-
prav pokvarjeno, Jos. Brus-
nik, Kamnik. 6498

Gugalnica

prilagojena tudi za gostilniški
vrt, se ceno prodaja. — Naslov
pove uprava „Jutra“. 6532

Pisalna miza

rabljena, se prodaja. Kje, pove
uprava „Jutra“. 6529

Gostilničarji!

Prodaja se po zelo nizki ceni
več steklenic od četrt litra
do 5 litrov, kozarci, vrčki za
pivo, jedilno orodje, krošni-
ki, namizni prti in stoli. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 6728

Zlato damsko uro

dobro ohranjeno, prodam. Naslov
pove uprava „Jutra“. 6741

Pletilni stroj

št. 5/50 in fotografiki apar-
at, prodam. — Naslov pove
uprava „Jutra“. 6744

Pletilni stroj

„Sivris“ št. 10/80, nov, še
malo rabljen, se prodaja.
Javornik št. 61, Gorenjsko.
6642

Osebn auto

„Fuch“, Tip VIII, 30 P. S.,
nov in še ne rabljen, velike
moderne koroserije, se radi
selitve po nizki ceni prodaja.
Naslov pove uprava „Jutra“. 6740

Otroški voziček

dobro ohranjen, se ugodno
prodaja. Cesta na Gor. Želenn.
št. 20/1, Lavo. 6753

Auto . guml

raznih dimenzij, se po ceni
prodaja v Sodel. ulici 11, Ljub-
ljana, O. Žufek. 6756

Hlude

orchestra, hruseve, žreknjeve
in javorjeve, prodam. Takoj
za prevzeti. — Rudolf Zora,
Ljubljana, Gledališka ulica
št. 7/II. 6699

Moško kolo

Wertheim, plašč, moške in
ženske rabljene obleke, nekaj
pohišstva, se prodaja. — Naslov
pove uprava „Jutra“. 6673

Temejne krede

za solnčakarje in barvarje
še nekaj vagonov in skla-
dišča v Kranjski gori, imam
za oddati. A. Jančič, Bled 1.
6691

Smrekove deske

80 mm, lepo blago, ca. 100
m³, prodam. Takojšen pre-
zem. Rudolf Zora, Ljubljana,
Gledališka ulica št. 7/II.
6700

Pohištvo:

barvane spalnice 2850 Din.
„Federefract“ po 420 Din.
sgeralni matraci po 275 Din.
kompi kuhinje po 1400 Din
nudi tudi na obroke Franc
Zupančič, mizarstvo, Glinice
št. 20, VI. 6726

Lepa moška obleka

še skoraj nova, se prodaja.
— Vojvoda Mišiča cesta 23/II.
6702

Šivalni stroj

„Singer“, se ceno prodaja.
— Krakovski nasip 10. 6704

Pomlad-

ne obleke najnovijih vzor-
cev, povrhniki v vseh ob-
lačila ter vna druga ob-
lačila za dom, sprehod, sport
in avtomobili, dobe gospo-
dične, kakor si želiš, le-
le pri trgovki J. Maček, Ljub-
ljana, Aleksandrova cesta 12.
6623

Tri ženske obleke

pomladanske — v najboljšem
stanju in po nizki ceni, na-
prodaja. — Gačnik, Kongresni
trg 4. 6668

Kupim

Kupim bukove deske
neobdelane, v dimenzijah 20,
25, 30, 40 in 50 mm od 2 do
6 m dolge, v širini od 16 cm
naprej, po možnosti suhe. —
Ponudbe s navedbo cene na
naslov: Nande Ferjan in
drug, Jesenice, Gorenjsko.
6487

50 vrtnih stolov

dobro ohranjenih, kupim. —
Ponudbe pod „Vrtni stol“
na upravo „Jutra“. 6270

Leseno barako

prenosljiva, ali ogradje, se
kupi takoj. Ponudbe s označ-
bo dimenzij na upr. „Jutra“
pod „Kupec“. 6725

50 vagonov drv

80-120 cm dolge, rabim za
takojšnjo dobavo ter 10 va-
gonov vobane ogreja. —
Ponudbe s navedbo najnižje
cene franko vagon na upr.
„Jutra“ pod „Takojšnja do-
bava“. 6705

Dvocevko

dobro ohranjeno, kupim. Opis
in ceno na upravo „Jutra“
pod „Filinta“. 6674

Kmet pridelki

Krompir

zdrav, pobran, jedilni, 1 kg
130 Din plačam franko po-
staja vagon. Oferte na upr.
„Jutra“ pod „Krompir št.“
6664

Lokali

Trgovina

z mehaniziranim blagom v Mariboru,
dobro vpeljana, se radi seli-
ve prodaja. Plača se samo in-
ventar. Naslov pove oglašni
savod Sušnik v Mariboru.
6655

Suh, svetel prostor

150 m² za delavnico v velikosti
100-120 m², po možnosti v
sredini mesta. Cenj. ponudbe
pod „Dobra plača“. 6695

Gostilna s koncesijo

se vzame v najem v mestu
ali okolici. — Najemnika po-
stranska stvar. Ponudbe na
upravo „Jutra“ pod „Dobro
ideja“. 6697

Neprepisane

Prodajam posvetstvo

novi slika hila in bles v
obokano kletjo, 1 kravo, 1 vos
in plug, brano ter nekaj dru-
ga inventarja. Zemlja meri
15 in pol orala vega skupaj,
lepo vrt, lepe rodovitne nivo-
sadosonik, 4 orala gorsta s
lepimi smrekami, brastom in
bukovim drevjem, lepi trav-
nik, vse v dobrem stanju, 25
minut od postaje Poljane. —
Prodaja se zaradi prevelike.
— Pojasnila daje Avgust Grob-
šek, Selezničar, Poljane, —
Cena 500.000 K. 6554

Večje posvetstvo

prako 100 ha, obkroženo iz
gorsta, travnikov in pašnikov
na Primorskem pri Komnu,
se prodaja ali zamenja za po-
sestvo v Jugoslaviji. Ponudbe
pod „Zamenjava“ na upravo
„Jutra“. 6521

Enonadstropna hiša

prilagojena za trgovino (s ste-
klom brez konkurence), na
najbolj prometni točki trga
Gor. Radgona, se valed seli-
ve takoj prodaja. Cena 175.000
Din. Ponudbe pod „Dobročest“
na upravo „Jutra“. 6555

Malo posvetstvo

v lepem industrijskem kraju
Spodnje Stajarske, pri četr-
turi od Selezniške postaje, pol
ure od rudnika oddaljeno,
obkroženo s enonadstropno
lepo hišo s nad 30 let vpelja-
no gostilno, vrta in 3 in pol
ha gorsta, je naprodaj. Na-
slov pove podružnica „Jutra“
v Mariboru. 6740

Dve trgovski hiši

bliži glavne kolodvorske, na
zelo prometnem kraju, se
prodaja valed nakupa drugega
posvetstva. Kupcu na raspolo-
bo takoj veliki lokal. Naslov
pove uprava „Jutra“. 6713

Proda se posvetstvo

47 orolov pliv, travnikov,
gorstov, z velikim lepim an-
donsnikom, zelo rodovitna
zemlja, hiša, gospodarsko po-
slopje, itd. s inventarjem
vred. Natančneje pove: Egid
Orosel, sluga Celjske pose-
ditelne v Celju, Narodni dom.
6667

Stanovanje

2 sob in kuhinje v industrijs-
kem kraju, dam brezplačno
dotičnemu, ki mi posodi 50-
75.000 Din proti dobrih ob-
restim in prvovrstni garanciji.
Ponudbe pod „Trgovina“
na upravo „Jutra“. 6633

Prazno sobo

išče mlad zakonik par brez
otrok, a souporabo kuhinje v
sredini mesta. Pisemne po-
nude na upravo „Jutra“
pod „April 905“. 6610

Sobo s hrano

oddam dvem dijakom ali so-
lidskim gospodom s 1. aprila
v bližini obrtne šole. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 6590

Stanovanje

z 1 sobo in kuhinjo, se išče.
Plačam po dogovoru za 1 leto
naprej. Naslov pove uprava
„Jutra“. 6595

Na stanovanje

event. samo na hrano, se
sprejema takoj gospod. Naslov
pove uprava „Jutra“. 6722

Opremljena soba

v sredini mesta, z razgledom
na cesto, se takoj odda 1-2
solidnim gospodom. Naslov
pove uprava „Jutra“. 6784

Mala soba

v sredini mesta, z električno
razsvetljavo, se odda takoj za
hrano vred solidnemu sam-
skemu, stabilnemu gospodu.
Vprašati: Gosposka ul. 10/1.
6753

Mesečna soba

se takoj odda boljsemu in
mirnemu gospodu. Kje, pove
uprava „Jutra“. 6709

Stanovanje

v novi hiši, 2 sobi in kuh-
inje, se vzame takoj v najem.
Plačam dobro. — Ponudbe na
upravo „Jutra“ pod „Dobro
plačilo“. 6671

Stanovanje

2 sob in kuhinje, se zamenja
z enakim ali večjim. Naslov
pove uprava „Jutra“. 6665

Na stanovanje in kajtrk

se sprejmeta dva gospoda. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 6666

Lep, 3 leta star pav

in gomolji razpovalnih kak-
tusalci, se prodaja. Pojasnila
daje vrtnar Prešeren, Prista-
va, Bled 1. 6686

Pri revmatskih bolečinah

uporabljajte za drgnjenje pravi

Erenyi **DIANA** francoski vinski cvet

(žganje)

Dobri se povsodi Čuvajte se ničvrednih ponaredb!

Mala steklenica Din 9-
Srednja 24-
Velika 48-

Glasno zastopništvo in zaloga: Jugopharmacia, d. d., Dlanz-
oddelek, Zagreb, Prilaz 12.

Ing. R. ROESSER, Ljubljana, Gledališka ul. 4/III

Lokomobili Polnojarmeniki Dvigala

R. Wolf A. B. Magdeburg-Bucksau Pini & Kay Wien F. Wertheim & Co. A. G. Wien

Popravak

svih vrsti električnih mašina, transformatorov i aparata

preuzima uz jamstvo prvovrstne stručne izvedbe

moderno uredjena radion

10 «Da.»
«In če bi hotel oditi, imaš ukaz, da mi zabraniš.»
«Da.»
«V skrajnem primeru, da ustreliš.»
«Da.»
Perenna pomisli, potem reče s poudarkom:
«In ti bi bil res streljal, Mazeroux?»
Brigadir skloni glavo in tiho prizna: «Da, gospodar.»
Perenna ga gleda brez jeze, celo s simpatijo.
«Ne jezim se nate, Mazeroux, še celo odobravam tvoj nastop; samo to mi razloži, zakaj je policijski prefekt...»
Brigadir ne odgovori, v očeh pa mu je tako bolesten izraz, da si don Luis naenkrat domisli: «Ne..., ne...,» vzdikne, «saj to je absurdno, saj ni mogoče, da bi mislil kaj slabejšega. Pa ti, Mazeroux, ali tudi ti misliš, da sem jaz...»
«Oj, jaz, gospodar, vem za vas kakor zase. Ubijalec niste. Vendar pa..., dejstva, okolnosti...»
«Dejstva, okolnosti,» polagoma ponovi don Luis Perenna. Zamisljeno obmolkne, potem pa s tihim glasom nadaljuje: «Da..., natančno, nekaj resnice je na tem, kar praviš... Da, nekatere okolnosti... Kako da nisem nanje mislil? Moje znanje s Kozmo Morningtonom, moj prihod v Pariz k otvoritvi oporoke, moje vztrajanje, da sem ostal nocoj tukaj, dejstvo, da po smrti Fauvillov prehajajo milijoni name... in potem..., seveda, tisočkrat prav sklepa tvoj prefekt. Tem bolj..., seveda, evo, uničen sem.»

«Tako hitro, gospodar?»
«Uničen, prijatelj moj. Ne kot Arsène Lupin; na tem polju sem nedotakljiv. Toda uničen sem kot don Luis Perenna, plemič in univerzalni dedič. Škoda, kajti končno, kdo bi razen

mene mogel najti one, ki imajo na vesti Morningtona. Vérotu in oba Fauvilla, če bom jaz zaprt?»

«Pogum, gospodar!»
«Molči..., poslušaj!»
Na Boulevardu se ustavi avtomobil, drugi mu sledi. Očividno prihaja policijski prefekt z zastopniki sodišča. Don Luis po-
grabi Mazerouxa za roko.
«Samo eno sredstvo je, Aleksander. Ne povej, da si spal.»
«Nemogoče, gospodar.»
«Trikratni idiot,» mrmra don Luis. «Je-li mogoča tako pre-
tirana neumnost? Kaj naj torej storim?»
«Razkrinkajte krivca!»
«Kaj praviš?»

Sedaj pograbi Mazeroux Perenna za roko in ves solzan naglo govori gospodarju: «Krivca razkrinkajte. Če tega ne storite, ste sami izgubljeni. Prefekt sam mi je rekel... Justica rabi krivca... Že nocoj... In vi ga morate najti!»

«Prijetna je tvoja misel, Aleksander.»
«O, za vas je samo igrača, če le hočete.»
«Pa saj nimam niti najmanjšega indicia, idiot.»

«Našli ga boste. Morate. Kogarkoli izročite policiji. Ne-
srečen bi bil, če bi moral aretirati vas, pa še celo pod takšno obtožbo. Rotim vas, najdite krivca in ga izočite. Še ves dan imate pred seboj in Lupin je navajen na drugačne težave.»

Iz preddurja se sliši že Desmaličev glas. Na Boulevardu se ustavi že tretji in kmalu za njim četrti avto. Oba sta očividno polna stražnikov. Palača je obdana kakor oblegana trdnjava. Perenna molči, Mazeroux ga proseče gleda.

Nekaj sekund mine, potem izjavi Perenna:
«Priznavam, da vidim jasno in da je tvoja bojazen upravi-
čena. Če se mi ne posreči, da v nekaj urah izročim justici morilca ali morilcev Hipolita Fauville in njegovega sina, bom nocoj drugega aprila, v četrtek zvečer, jaz, don Luis Perenna, moral spati na vlažni slami.»

III.

Izluščeniturskiz.

Okrog devete ure zjutraj vstopi policijski prefekt v sobo, v kateri se mu je zgodil nerazumljiv dvojni zločin. Pozdravil

ni niti don Luisa in uradniki, ki so ga spremljali, bi bili mogli misliti, da imajo pred seboj navadnega pomočnika Mazeroux-
jevega, če bi jim ne bil policijski komisar na kratko pojasnil Perennove vloge. Desmalič si ogleda obe trupli in brez be-
sede posluša brigadirjevo poročilo. Potem se vrne v vestibul in odide v prvo nadstropje, kjer ga gospa Fauville takoj sprejme. Perenna je ostal v koridoru, sedaj se pa poda za prefektom v vestibul in odtod polagoma stopi v smeri proti vhodnim vratom. Tu ga ustavi dva stražnika v civilu, kojih eden ga vljudno pa odločno opozori: «Izhod je zabranjen!»

«Izhod je zabranjen. Imamo ukaz.»
«Ukaz? Kdo ga je dal?»
«Prefekt osebno.»

«Nimam sreče,» prav Perenna smeje. «Vso noč sem bežal in kruli mi želodec. Ali ni nikakor mogoče dobiti kaj pod zob?»
Oba agenta se spogledata, potem eden njiju namigne Sil-
vestru, ki se približa, sprejme naročila, odide v kuhinjo in se kmalu nato vrne s kruhom in mrzlim narezkom.

«No, dobro,» si misli don Luis, «sedaj sem se prepričal. Kakor vidim, sem v past. Samo Desmalič ne misli logično. Če mu je do tega, da se polasti Arsène Lupina, potem vsi ti dobri ljudje žal ne bodo zadostovali. Če se pa hoče polastiti don Luis Perenna, so nepotrebni, kajti če gospod Perenna pobegne, si s tem sam vzame vsako možnost, da bo kdaj po-
dedoval Morningtonove zaklade. Zato bom mirno čakal v na-
slanjaču.»

Zares se mirno povezne v naslanjač in čaka, kaj bo prišlo. Skozi odprta vrata gleda v inženjerjevo sobo in opazuje urad-
nike, ki otpavajo vsak predmet in pišejo protokol. Zdravnik si ogleduje obe trupli in takoj spozna znake otrovanja, kakor so se pokazali na inspektorju Vérotu. Potem dvignejo agenti obe trupli in jih prenese v običajne sobe, v katerih sta v prvem nadstropju stanovala oče in sin. Potem se vrne iz prvega nad-
stropja policijski prefekt in don Luis sliši njegove besede, izgovorjene preiskovalnemu sodniku:

«Uboga žena! Izprva ni ničesar razumela, potem pa je omedlela. Samo pomislite, kolika nesreča, če izgubiš v enem hipu moža in sina, in še tako nepričakovano!»

Trboveljski premog in drva

dobavljaja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 230.
Plačilo tudi na obroke.

Ha-ha-ha!
Odkril sem skrivnost moške elegancije! Najdnejše perilo, naramnice, kravate, nogavice itd. po konkurenčnih cenah pri
R. Sinković in K. Soos
4500 111

Pozor lastniki kino-gledališč
Čuvajte se slabih aparatov in nadomestkov, ki jih je mnogo. Vsak aparat, ki v resnici ni posnetek in ki je popolnoma vreden, kakor tudi vse sestavine imajo zgorajšnje zaščitno znamko in samo za te jamčimo in sprejemamo iste v popravilo. Stroji kakor tudi posamezni sestavni deli brez te zaščitne znamke so po-
naredbe nižje vrste.
Glavno zastopništvo Krupp-Ernmann-Kino-
Werke G. m. b. H. Dresden za vso državo SHS.
„Kinematik“
ZAGREB, Marovska ul. 10
Telefon 26-46 1259a

Zanesljiv, samostojen tehnik za visoke zgradbe
z daljšo stavbeno prakso, zmožen slovenščine in nemščine, se takoj sprejme.
Ponudbe pod „Od skice do obračuna“ na Hinko
Sax, Maribor, Grajski trg 8. 1919a

Obleke za gospode in manufakturno blago z 10 do 15% popusta
priporočila 1201/a
IVAN SAX
Ljubljana, Stari trg št. 8.

Prostovoljna razprodaja.

KONFEKCIJSKA TRGOVINA
BRATA BRUNSKOLE
V LJUBLJANI
Židovska ulica št. 5.

Vsled popolne opustitve tej stroke, raz-
prodajava pod lastno ceno obleke za
gospode, perilo, kravate, ovratnike i. t. d.,

damske kostume,
raznovrstno manufakturno blago.
Popust pri blagu in oblekah 30% ceneje kod drugod. 1920/a

„ELIN“
družba za električno industrijo
d. z o. z. 412/a
Gradi električne centrale in naprave. —
Velika zaloga motorjev in električne ma-
terijale. — Cene izredno nizke. Postrežba
točna. Na željo poset inženirja brezplačno.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 1, telefon 88.
Maribor, Vetrinjska ulica št. 11, telefon 239.

Oblastveno dovoljena popolna RAZPRODAJA
oddelka za pletenine, trikotažo in perilo.
Dovoljujemo si cenjene odjemalce opozoriti, da se nahajajo v zalogi
še večje množine različnega blaga kakor:
Za DAME: perilo, bluze, predpasniki, nogavice in rokavice.
Za GOSPODE: triko perilo, sviterji, srajce, ovratniki, naramnice, nogavice, rokavice, gamaše in dokolenice.
Za otroke in dojenčke: perilo, osobito znamke „Tetra“, patentne nogavice, sviterji, čepice in dr.
Brisače, različna galanterija in kozmetika.
Vse to blago razprodajamo pod tržnimi cenami, samo dotlej,
dokler traja zaloga.
A. & E. SKABERNE, Ljubljana, Mestni trg 10.

Slavenska banka d. d.
ZAGREB
PODRUŽNICA: LJUBLJANA
Delniška glavnica Din 50.000.000.—
in rezerve preko Din 12.500.000.—
PODRUŽNICE:
Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik,
Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota,
Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibe-
nik, Vršac, Wien.
EKSPozITURE:
Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesenice.
AGENCIJI:
Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.
AFILIJACIJI:
Slovenska banka, Ljubljana,
Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Naznanilo.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem prenovila in oplešala
svoje gostilniške prostore in uvedla okusno primorako
kuhinja. Vsak petek polenovka in morske ribe. Točilo
se bo le najboljša vina — posebno splošno priljubljena
istrska črnina — po najnižjih cenah.
Gostom na razpolago prijeten sečnat vrt, lepo ke-
glišče (balinanje).
Sprejemajo se abonenti. Postrežba točna in solidna.
Za obilen obisk se priporoča
M. Zupan
gostilničarka, Krakovski nasip št. 18.

Najceneje

edino iz Trboveljskega
revirja

PREMOG

večje in male množine
tudi

v vrečah
dostavlja na dom.

Naročila sprejema:

H. Petrič,

Gospodarska cesta 16/I.
I Telefon 343. 466/a

PALMA

kavčuk pete in kavčuk podplate
nosijo otroci in odrasli, ker so isti trpežni, po-
ceni in jih je prijetno nositi. 722/a

722/a

ERIKA
Najboljši in najpripravljenjši pisalni stroj za potovanja.
THE REX CO., LJUBLJANA
Gradišče 10
Telefon 268.
Opalografi v vseh vel-
kostih in opalografične
potrebščine vedno
v zalogi. 296a

Oznaniilo!

Cenj. gg. trgovcem in slav. industriji!

Čast mi je obvestiti tem potom cenjen-
gg. trgovce in slav. industrijo, da sem izstopil
kot vodja in zastopnik tvrdke „Mara“ podruž-
nica Celje, ter za isto ne sprejemam več nobe-
nih naročil in plačil.

Obenem pa naznanjam, da zastopam edi-
nole staroznano **Dravogradsko rafinerijo**
mineralnega olja v Dravogradu-Me-
(poprej G. Goll sen.) Je to eno najstarejših in
najsolidnejših podjetij na naših tleh, ter izde-
luje vse v to stroko spadajoče predmete.

Prosim torej slav. industrijo in cenjen-
gg. trgovce, da se v slučaju potrebe blagovol-
z vsemn zaupanjem obrniti do mene, ter za-
gotavljam točno in solidno postrežbo pri naj-
nižjih dnevnih cenah. Z odličnim spoštovanjem

Dragotin Herzog, zastopnik
Dravogradske rafinerije mineralnega olja
v Celju, poštni predal št. 42

Oskrbovalno sestro

išče **Protituberkulozna liga v Mariboru**
za svoj dispensorij v Mariboru, možno sloven-
ščine oz. srbohrvaščine v govoru in pisi, po
možnosti tudi nemščine. Trimesečna odpoved.
Plača 1400 Din in ev. poznejše ugodnosti v sta-
novanju. Lastnoročno pisane prošnje z životo-
pisom, in po možnosti s sliko, opremljene s
krstnim listom, domovnico, uradnim potrdilom
in izpravevalom predvsem o strokovni naobrazbi
in dosedanjim delovanjem je poslati do 15. aprila
na ambulatorij 1923a

P. T. L. v Mariboru, Stolna ul. 4.

Inserirajte v „Jufnu“!